అత్యద్భుత ఫలప్రదాయకమైన

్రరామ రక్షాస్తోత్రమ్

కోటి ప్రతుల ప్రచురణ ప్రచారోద్యమం

భ్యత్వరుసుము రు 100-00లు మాత్రం

సత్వరంగా లక్షమంది సభ్యులను చేర్పించ
ప్రయత్నంలో భాగంగా మీరు చేరి మీ ద్వారా
మరి పదిమందినైనా చేర ప్రోత్సహించండి.
లక్షప్రతులు వితరణ కావాలి. తెలుగు హిందీ
లో ముద్రణ కానసాగుతూన్నది. రెండు
లోనూ కేసెట్స్ కూడా సిద్ధంగా వున్నాయి.
త్రనామాలపై రు 100-00ల అందజేయువా
రాజా కుంకుమ పూజాసిందూర, కేసెట్‌తో
పతులు రిజిష్టర్డ్ పోస్ట్‌లో పంపగలము. ఈ
పజ్జయంతిలోగా 2 లక్షల ప్రతుల ప్రచురణ
ప్రచారాలు కావాలి.

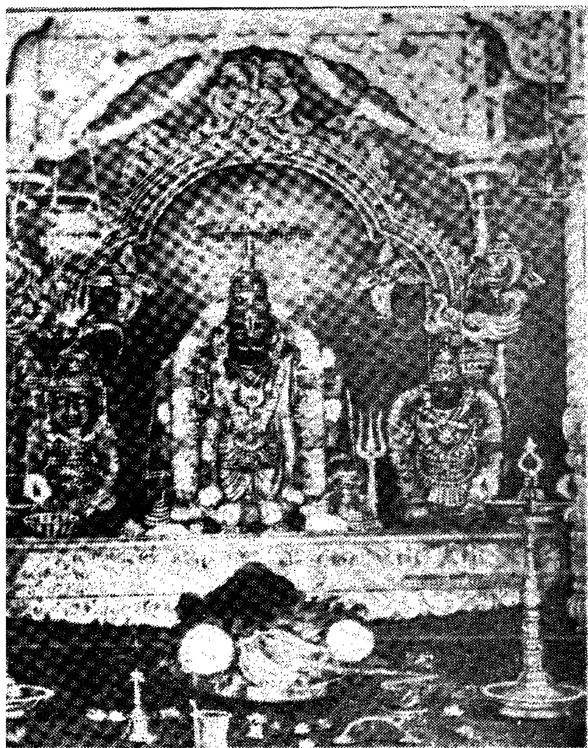
ద్రవ్యాన్ని యీ చిరునామా కే పంపాలి.——

రాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

వత మందిరం - రాజమండ్రి - 533 104

ూర్పుగోదావరి జిల్లా అన్నవరం గ్రామంలో
పానదీతీరంలో రత్నగిరిపై స్వయం వ్యక్తమై
హరిహర హిరణ్యగర్భ త్రిమూర్త్యాత్మకమై,
అనంతలక్ష్మీసమేతుడైన

వీరవెంకట సత్యనారాయణ స్వామివారు

స్ : శివానందా ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ ప్రెశిడెంట్

శ్రీ శ్రీ ఓం నారాయణ్ మహరాజ్ వారి

ంపూర్ణ సహకార సౌజన్య, శుభాకాంక్షలతో

వీరవేంకట సత్యనారాయణస్వామివారి దేవస్థానం
అన్నవరం:: తూర్పుగోదావరి జిల్లా

ూర్పుగోదావరి జిల్లా అన్నవరం గ్రామంలో పంపానదీ తీరములో ప్రకృతి
తతో శోభిల్లితమగు రత్నగిరిపై వేంచేసియున్న శ్రీ వీర వేంకట
యణస్వామి స్వయం వ్యక్తమై హరిహర హిరణ్యగర్భ త్రిమూర్త్యాత్మకమైన
పాద్విభూతి మహా వైకుంఠ నారాయణ యంత్రమున ప్రతిష్ఠింపబడి శివసహిత
క్ష్మి సతీసమేతుడైన శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామిని సేవించు
హికాముష్మిక సకల సిరిసంపదలు కలుగును. మహా పుణ్యప్రదమైన శ్రీ
ం సత్యనారాయణ స్వామివారి వ్రతము భక్తుల పాలిట కల్పవృక్షము,
ము. తత్కారణమున ఈ స్థలమున శ్రీ స్వామివారి వ్రతములు అశేష
చే నిత్యమూ ఆచరించబడుచున్నవి.

క్తుల సౌకర్యార్థము వివిధ సేవలు శాశ్వత ప్రాతిపదికపై ప్రతీ సంవత్సరములో
రిన ఏ రోజైన అట్టి పూజలు జరుపబడును. వాటి రుసుములు: శాశ్వత
ం రూ. 3,000/- లు శాశ్వత విశిష్ట వ్రతము, శాశ్వత ప్రత్యేక వ్రతము,
వ్రతములకు వరుసగా రూ. 1,116/-, రూ 500/-, రూ. 300/-లు,
త్యపూజకు రూ. 250/-లు నిర్ణయించబడినవి. రూ. 35/-లు మనియార్డరు
యెడల శ్రీస్వామివారి వ్రతము భక్తుల గోత్రనామముతో జరిపించి పోస్టు
సాదము పంపబడును.

శాశ్వత అన్నదాన పథకము

నం మహాభాగ్యము - అన్నవరం క్షేత్రములో అన్నదానం చేసి తరించండి.
కములో సభ్యులుగా రూ.1,000/- లు, వాటికి రెట్టింపు మొత్తములు
రవచ్చును. ఆ సభ్యులు శాశ్వతముగా సంవత్సరములో వారు నిర్ణయించుకొను
నూ ప్రతీ వెయ్యి రూపాయలకు 25 మంది చొప్పున వారి పేర లేక
రిన ఎవ్వరి పేరునైనా అన్నదానము జరిపించబడును. ఈ అవకాశమును
ంచుకొని తరించండి.

క్తమునకు సెక్షన్ 80 (జి) ప్రకారం ఆదాయపు పన్ను మినహాయింపు
కావున భక్తులు పై సేవలందు విరివిగా పాల్గొని శ్రీ సత్యనారాయణ
కృపకు పాత్రులగుదురని ఆశించడమైనది.

శ్రీ స్వామివారి బ్రహ్మోత్సవములు

ద్ధ దశమి నుండి వైశాఖ బహుళ పాడ్యమి వరకు శ్రీ స్వామి వారి
బ్రహ్మోత్సవములు, శ్రావణ శుద్ధ
విదియనాడు శ్రీ స్వామివారి జయంతి ఉత్సవము.

రాజా ఐ.వి. రామ్‌కుమార్,
మరియు వంశపారంపర్య ధర్మకర్త మరియు ధర్మకర్తల మండలి సభ్యులు

మంచనపల్లి నరసింహారావు, బి.ఏ., బి.యల్.
సంయుక్త కమీషనరు మరియు కార్యనిర్వహణాధికారి.

తరిస్తూ కనీసం మరి నూరుమంది తరించడానికి
ర్శకులు అవండి. ఈ గ్రంధరత్నం మీ గృహసీమలో
స్తోత్రరత్నాలన్నీ మీయింట వున్నట్లే. మీ
ులఫోటోతో మీవంశ పరిచయంతో లేదా మీ
ముల దివ్య సంస్మరణార్థం వారి ఫోటోతో
0-00లు మాత్రం అందజేసి ధర్మ తేజాన్ని పొంది
గ్రహానికి విశేష పాత్రులై ధన్యాత్ములకు మార్గదర్శకు
వరు గాక!

వ్యస్తోత్రరత్నావళి

8డెమ్మీ: ఆఫ్ సెట్ ముద్రణ: బహు వర్ణ ముఖచిత్రం.
లక్షప్రతులు ప్రచురించబడి విశేష ప్రచారం కావాలి.
000-00ల వంతున అందజేయగల వారిని సాదరంగా
మందిని సత్వర సహకారం అందించ ఆహ్వానిస్తున్నాము.

ఈ విశాల విశ్వంలో కాలం
ంటె కంటె అమూల్యమయినది,

లేదా ఏ బ్యాంకుదయినా డి.డి.ద్వారా ద్రవ్యాన్ని యీ
మాకే అందించ గోరుచున్నాము.

వివరాలకు: ఫోన్: 76356

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

భాగవత మందిరం - రాజమండ్రి - 4

దైవధర్మకార్యాలకు వాయిదాలు వేయకండి.

ధర్మమే సదా మిమ్మల్ని రక్షిస్తుంది.

ంథరత్న ప్రచురణకుముందుగా సహాకరించండి.

సభ్యత్వరుసుము 150-00 లు మాత్రమే

ో ప్రాణం వున్నంత వరకూ పారాయణ చేసికోదగిన

్యస్తోత్రరత్నాలతో వినాయక వ్రతకల్ప, శ్రీరామపూ

న, ఆంజనేయ పూజా విధాన, శ్రీరాజరాజేశ్వరీ

ిధాన, శ్రీలక్ష్మి పూజావిధానాలతో అపూర్వ

ో వృద్ధులు సయితం సునాయాసంగా పారాయణ

ాలన్న సత్సంకల్పంతో సుమారు లక్షరూపాయల

తో యీ సద్గ్రంథ రత్నప్రచురణ ప్రచారాలకు

ునాన్నము.

ు 150-00లు ముందుగా అందజేయు వారికి

పోస్టులో 5 ప్రతులు అందజేయ గలము.

చిరునామాకే ఎమ్.ఓ. ద్వారా ద్రవ్యంపంపండి.

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి

భాగవతమందిరం - రాజమండ్రి-533 104

రామ రాజ్యమ్

రచయిత

కి. శే. కవిశిరోభూషణ

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు

ప్రచురణ కర్త:

వాసా వెంకట రమణ మూర్తి

రాజమండ్రి

మేనేజరు: శ్రీ గాయత్రీ పురశ్చరణ కార్యాలయం,
సింహాచలం. తేదీ 22-8-1961

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారి సముఖమునకు
అనేక నమస్కారములు :

'రామరాజ్య వ్యాసపారితోషిక ప్రదానము'' శ్రీ
వేవాదాయ శాఖామాత్యులు కల్లూరు చంద్రమౌళి
య్యధ్యక్షతను 29-8-61 తేదీ సాయంకాలం 4
కు సింహాచలము పైని స్వామిసన్నిధిలో జరుగుసభలో
ంత్రి వర్యులచే జరుపబడును. తాము స్వయముగా
ేసి బహుమానము స్వీకరింపకోరుచున్నాను.
తెలుగు వ్యాసముల పోటీలో తాము ప్రథములుగ,
్యసము మొదటిదిగ ఎన్నికైనట్లు తెలుపుటకు
షించుచున్నాను. ఏకారణము చేతనయినను తాము
ముగ రాజాలక పోయినచో బహుమానము
ార్డరు ద్వారా పంపబడగలదు.

(అనుమతిని)

(సం), ని. కం. గో. శ్రీభాష్యకారాచార్యులు
ప్రిన్సిపాల్, ఆగమపాఠశాల,
సింహాచలం 22-8-61.

శ్రీ రామ రాజ్యమ్

శ్రీ వాల్మీకి మహర్షి ప్రణీతమైన శ్రీమద్రామాయణము
వ్యము. దాని మూలమున శ్రీరామచంద్రమూర్తి యవతారగాథ
లోకమున వ్యాప్తిచెందినది. ఇటీవల కవిచంద్రులు రామకథను
ఇభాషయందును తమ తమ దేశభాషలయందును అనంతకోటి
ములి మూలమున గానము చేసిరి. రామకథ నెరుంగని
యుడు లేడనుట సర్వసత్యము. ఎందరు ఎన్నివిధముల గానము
ని నవనవాయమానమై యమృతమును ప్రసవించునది రామగాథ.

పరమాత్మునియొక్క శక్తిని మాయయని వ్యవహరింతురు.
యాశక్తి సత్వరజస్తమోగుణాత్మకమైనది. అగ్నియందు దహనశక్తి
పరమాత్మునియందు త్రిగుణాత్మకశక్తి నిత్యము అనపాయినియై
ది. శక్తికిని శక్తిగలవానికిని అభేదమే సంబంధము.
త్త్వగుణప్రధానమైన మాయయందు ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ
మునే ఈశ్వరుడందురు. మలినసత్త్వప్రధానమైన యవిద్యయు
ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ చైతన్యాంశములను జీవులందురు.
రుడు సర్వసృష్టిసమిష్టియు తన నిజస్వరూపమని యెరుంగును.
రుడు సర్వజ్ఞుడు. సర్వవ్యాపి. మాయాశక్తి యీశ్వరునికి
నియై వాని కనుసన్నల మెలంగును. ఆశక్తి యీశ్వరుని
తునిగా చేయజాలదు.

అవిద్యయను శక్తిలో ప్రతిఫలించిన యనంతజీవరాసులు ఆ
కులోనై కామ్యకర్మలను చేయుచు వాని ఫలముల ననుభవించు
జన్మపరంపరల నెత్తుచు జనన మరణ ప్రవాహరూపమైన

మేనేజరు : శ్రీ గాయత్రీ పురశ్చరణ కార్యాలయం,

సింహాచలం. తేదీ 22-8-1

వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారి సముఖమునకు

అనేక నమస్కారములు :

'రామరాజ్య వ్యాసపారితోషిక ప్రదానము'' శ్రీ దేవాదాయ శాఖామాత్యులు కల్లూరు చంద్రమౌళి యధ్యక్షతను 29-8-61 తేదీ సాయంకాలం 4 కు సింహాచలము పైని స్వామిసన్నిధిలో జరుగుసభలో ంత్రి వర్యులచే జరుపబడును. తాము స్వయముగా చేసి బహుమానము స్వీకరింపకోరుచున్నాను.

తెలుగు వ్యాసముల పోటీలో తాము ప్రథములుగ, ్యాసము మొదటిదిగ ఎన్నికైనట్లు తెలుపుటకు షించుచున్నాను. ఏకారణము చేతనయినను తాము ముగ రాజాలక పోయినచో బహుమానము మార్డరు ద్వారా పంపబడగలదు.

(అనుమతిని)

(సం), ని. కం. గో. శ్రీభాష్యకారాచార్యులు

ప్రిన్సిపాల్, ఆగమపాఠశాల,

సింహాచలం 22-8-61.

శ్రీ రామ రాజ్యము

శ్రీ వాల్మీకి మహర్షి ప్రణీతమైన శ్రీమద్రామాయణము
వ్యము. దాని మూలమున శ్రీరామచంద్రమూర్తి యవతారగాథ
లోకమున వ్యాప్తిచెందినది. ఇటీవల కవిచంద్రులు రామకథను
భాషయందును తమ తమ దేశభాషలయందును అనంతకోటి
ముల మూలమున గానము చేసిరి. రామకథ నెరుంగని
యుడు లేదనుట సర్వసత్యము. ఎందరు ఎన్నివిధముల గానము
సవనవాయమానమై యమృతమును ప్రసవించునది రామగాథ.
పరమాత్మునియొక్క శక్తిని యయని వ్యవహారింతురు.
యాశక్తి సత్వరజస్తమోగుణాత్మకమైనది. అగ్నియందు దహనశక్తి
పరమాత్మునియందు త్రిగుణాత్మకశక్తి నిత్యము అనపాయినియై
ది. శక్తికిని శక్తిగలవానికిని అభేదమే సంబంధము.
త్వగుణప్రధానమైన మాయయందు ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ
మునే ఈశ్వరుడందురు. మలినసత్వప్రధానమైన యవిద్యయి
ప్రతిఫలించిన పరమాత్మ చైతన్యాంశములను జీవులందురు.
రుడు సర్వసృష్టిసమిష్టియు తన నిజస్వరూపమని యెరుంగును.
రుడు సర్వజ్ఞుడు. సర్వవ్యాపి. మాయాశక్తి యీశ్వరునికి
నియై వాని కనుసన్నల మెలంగును. ఆశక్తి యీశ్వరుని
తునిగా చేయజాలదు.

అవిద్యయను శక్తిలో ప్రతిఫలించిన యనంతజీవరాసులు ఆ
కులోనై కామ్యకర్మలను చేయుచు వాని ఫలముల ననుభవించు
జన్మపరంపరల నెత్తుచు జనన మరణ ప్రవాహరూపమైన

ారములో నీదుచు దరి జేరలేక యున్నారు. ఈ జీవులు
నిజస్వరూపమును తెలిసికొనజాలక తమ్ము పరమాత్మకంటె
గా భావించుకొనుచు ఒండొరులందు భేదదృష్టి గలవారును కించిత్
నయి సుఖము నఖిలషించియు దుఃఖపరంపరలనే యనభవించు
న్నారు. ఇట్టి జీవులను దయచే నుద్ధరింపబూని యీశ్వరుడు
ు వశవర్తిని యగు మాయాసహాయముతో పెక్కులవతారముల
యీ జీవుల నుద్ధరించుచున్నాడు.

అట్టి యవతారములలో వాసికెక్కినవి మత్స్యాది దశావతార
ు. ఇందు మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, వామన, బౌద్ధకల్క్యవతారము
ను అంశావతారములు. పరశురామునిది ఆవేశావతారము.
ుహ, రామ కృష్ణావతారములు పూర్ణావతారములు. ఈశ్వరుని
ారుకళలు పై మూడవతారముల యందు సంపూర్ణత చెందినవి.
ాడవ తారముల మహామంత్రములనే భక్తులు జపించి తరింతురు.

ఈ మూడవతారములలోను రామ, కృష్ణావతారములు
శ్రేష్ఠమైనవి. అందును ఉపదేశము ప్రధానముగా గల కృష్ణావతారము
నాచరణమే ప్రధానముగాగల రామావతారము మిక్కిలి
శ్రేష్ఠము.

స్కాందము: శ్లో. దశావతార మధ్యే రామకృష్ణౌ మహత్తరౌ
మపివరః పూర్వః సత్యసంధోరఘూత్తమః

దశావతారములలోను రఘూత్తముడగు రామచంద్రుడే మహత్త
దేవతల ప్రార్థనచే భగవంతుడు కౌసల్యాదశథులకు
ాపమున పుత్రుడై యవతరించి తన ధర్మపత్ని సీతను
నిడి వానరల సహాయమున సముద్రమున సేతువుగట్టించి
ప్రవేశించి రావణాది రాక్షసులను వధించినాడు. గాన రాముడు
రుడని యథాశ్రుతార్థమును గైకొని రాముని బహుధా
ుచియానందించుచున్నారు. ఈ పొగడ్త పరమేశ్వరుని

ర్ణావతార స్వరూపుడగు రామచంద్రమూర్తియందు న్యూనత్వమునే
ంచును. ఇచ్ఛామాత్రముచే కనుతెరచి అనంతకోటి బ్రహ్మాండము
క్షణకాలములో సృజించును. అట్లే కనుమూసి లయము చేయును.
స నాకాశగోళమున కనబడు ప్రతినక్షత్రము యీ భూగోళము
నతివిశాలమగు నొక మండలము. ఇట్లు ప్రత్యక్షమగు
హాసృష్టియంతయు నాపరమేశ్వరుని మహామహిమలో నాల్గవపాలు.
ప విభూతి యంతయు నట్లే నిలవయై తనలో విరాజిల్లు
ది. ఇట్టి రామావతారుడగు నాపరమేశ్వరునకు నీభూమండల
నెంత? అందు లంకాద్వీప మననెంత? రావణాదిరాక్షసులన
? వారిని వధించుటకై తన భార్యను ఎరగానిడుట వింతగాదా!
శ్వరుడగు రాముని దృష్టిలో రావణాది రాక్షసజాలి యంతయు
బాడినను ఒక రోమమాత్రమును గారు. ప్రేమరూపుడగు
ంతుడు ఎట్టివారి నయినను హింసించుటకు అవతరింపడు.
వతారమందలి యాంతర్యరహస్యమును మనము సూక్ష్మదృష్టితో
ప వలయును. శాస్త్రములో ఆనందము, ప్రేమ, ప్రీతి అనురక్తి
నిని సమానార్థములుగానే యుపయోగింతురు.

భగవంతుడు ఆనందమయుడు. ఆనందమే పరమేశ్వర
పము. దానిచేతనే సృష్టిస్థితిలయములు జరుగుచుండును.
రసోవైసః "కోహ్యేవాన్యాత్ కః ప్రాణ్యాత్,
యదేషఆకాశ ఆనందోనస్యాత్
ఆనందాద్ధ్యేన ఖల్విమాని భూతాని జాయన్తే
ఆనందేన జాతానిజీవన్తి ఆనందప్రియన్త్యభి సం విశన్తి.
ఆనన్దమయోఽభ్యాసాత్
శ్రుతిస్మృతులు భగవానుడు ఆనందరూపుడని ఘోషించును.
వగా పరమేశ్వరుని యెడల గలుగు పరమప్రేమయే.
సాపరానురక్తిరీశ్వరే

'సాకస్మై చిత్పరమ ప్రేమరూపా' అని ఈ ప్రేమరూప
రూపము అనిర్వచనీయము, అనుభవైక వేద్యము. ప్రేమస్వరూ
సాక్షాత్తుగా నుపదేశింపజాలక శ్రుతిస్మృతులు ప్రకారాంతరమున
ంచినవి.
జారిణియగు స్త్రీ పరపురుషు నెట్లు ప్రేమించునో ఆవిధముగా
్వరుని ప్రేమింపవలయును.
యా ప్రీతి రవివేకానాం విషయేష్వనపాయినీ!
త్వామనుస్మరతస్సా మేహృదయాన్మాపసర్పతు.
వివేకహీనులకు సాంసారిక భోగములందు అనగా కాంతాకనకాదు
ు ఏప్రీతియుండునో అట్టిప్రీతిని పరమేశ్వరా! నిన్ను
ునపుడు నాకు ప్రసాదింపుమని విదురుని ప్రార్థన.
రామకృష్ణ పరమహంస తల్లికి బిడ్డయందును, పతివ్రతకు
ందును, లోభికి ధనమందును ప్రవర్తిల్లు ప్రేమవంటి ప్రేమ
ునియందు గలుగుటయే భక్తి, దానిచేతనే నరుడు తరించునని
ు.
లోకములో వ్యసనులకు వెలది, ద్యూతము, పానము మున్నగు
ులయందు గల తీవ్రతరమైన ప్రీతిని బోలిన ప్రీతి
్వరునియందు ప్రవర్తింపవలయును. అదియే భక్తి .
వేదములో స్వాధ్యాయము, తపస్సు, దానము మున్నగునవి
ులుగా బేర్కొనబడినవి.
మీమాంస: చోదనా లక్షణోర్థో ధర్మః
వేదముచే ప్రయోజనమునకై విధింపబడు వర్ణము ధర్మమనబ
తపస్సు, దానము మున్నగు వానిచే గలుగు స్వర్గాది
ునములు క్షీణించునవి. భక్తిపూర్వకముగా పరమేశ్వరునారాధిం
ోక్షరూపమగు పరమ పురుషార్థము చేకూరును. అది
ు. కావుననే భాగవతములో శ్లో. ధర్మప్రోజ్ఘితకైతవోऽత్ర

నిర్మత్సరాణాం సతాం.. భగవద్భక్తియే పరమ ధర్మమని
నబడినది విష్ణుసహస్రనామములో.
కో ధర్మ స్సర్వధర్మాణాం భవత: పరమోమత:॥
అని ధర్మజుడు ప్రశ్నింపగా భీష్ముడు
ఏషమే సర్వధర్మాణాం ధర్మోధికతమోమత:
యద్భక్త్యా పుండరీకాక్షం స్తవైర ర్చేన్నరస్సదా॥
పరమేశ్వరుని భక్తిచే నారాధించుటయే పరమధర్మమని
ానముగా నుడివెను. ప్రపంచమంతయు భగవానుని దివ్యస్వరూ
భగవంతుడు ప్రేమమయుడు. ప్రేమక్షీణించెనా ప్రపంచమం
త్స్వార్థ హింసాది జ్వాలలచే మాడి రూపుమాయును. అట్టితరి
తుడు తాను తన యోగమాయాశక్తిచే నవతరించి తనప్రేమ
ంస్థాపనచేయును. దానిచే సాధువులలోని సాధుత్వమును
ముగా పెంపొందించును. దుష్టులలోని దుష్టత్వమును
ముగా రూపుమాపును. తల్లి తన కడుపులోని బిడ్డ
నములతో నెన్నిసారులు తన్నినను కినుక పూనదు.
మయుడగు భగవంతుడును జీవులు అజ్ఞానమునచేయు
నములను చతురుపాయములచేతను తొలగించి కాపాడనెంచును.
దుష్టులయినను తన బిడ్డలను మంచి మార్గమునకు త్రిప్ప
పముల ప్రయత్నించును, గాని వారికి హింససేయతలంపదు.
తయగు భగవంతుడును అట్లే చేయును. ఇట్లు భగవత్తత్వమును
ాహింపక క్రౌర్యమునూని రాక్షసవధ చేసెననియు సేతుబంధ
మహాకార్యములను చేసెననియు రాముని శ్లాఘింతురు.
ంద్రుని యవతార కృత్యములన్నియు మనశక్తికి వేయిమడుంగుల
వి కావచ్చును. కాని పరమేశ్వరుని శక్తి నెరింగినవారికీ
దికథలు అకించిత్కారములు. అమెరికావారు ఆటంబాంబును
గించి క్షణకాలములో 2,3 లక్షల జనసంఖ్య గల పట్నమును

నాశన మొనరించిరి, కాన నాశనము ఒక ఘనకార్యము కాదు. కాలమందు నివసించు దుష్టులను రూపుమాపినను, సాధువులను వినను అంతమాత్రముచే శాశ్వతముగా ధర్మసంస్థాపన కాజాలదు. వ భగవంతుడు రామచంద్రమూర్తిగా పూర్ణకళలలో నవతరించు మహత్తరకారణ ముండవలయును. దానినిట్లు మనమూహించుట దూరముగాదు. రాము డవతరించుటకు పూర్వము మనమధ్య తి యెట్లున్నదో పరికింపుడు.

ఆనాటికి బ్రాహ్మణ క్షత్రియ జాతులు రెండే విశేష నాగరికతకు నవి. బ్రాహ్మణజాతి ప్రధాననాయకుడుగా వసిష్ఠుడుండెను. యజాతికి నాయకుడుగా విశ్వామిత్రుడుండెను. విశ్వామిత్రుడు మిత్తముగా మహాసేనతో వసి ష్ఠాశ్రమమున కేతెంచెను. వసిష్ఠుడు ధేనువు ప్రభావముచే విశ్వామిత్రుని సేనకు నాతిథ్యమును ద్భుతముగా జేసెను. విశ్వామిత్రుడు కామధేనువును తనకిమ్మని వసిష్ఠుడు నిరాకరించెను. దీనిమూలమున నిరువురికి విరోధము ను. తన పశుబలము, అస్త్ర శస్త్రాదులచే నెదుర్కొని మిత్రుడు విఫలుడయ్యెను. పెక్కు విఘ్నములకు లోనయ్యును కతో తపస్సుచేసి బ్రహ్మతేజస్సును, ఆధ్యాత్మిక బలమును దించెను. ఈలోపుననే పరశురాముడు తల్లిసంబంధముచే ముదయ్యును, పితృ సంబంధముచే బ్రాహ్మణుడయి బ్రాహ్మణ తమున నాదిభౌతికాధ్యాత్మిక శక్తుల నలరారి యిరువది యొక్క లు క్షత్రియజాతిని నిర్మూలించెను. సూర్యవంశసంభూతుడగు కువు శరీరముతో స్వర్గమున కేగటకు తగిన యాగమును ంపుడని వసిష్ఠుని వేడగా నిరాకరించెను. పిదప వసిష్ఠపుత్రులను వారు ఛండాలుడవు కమ్మని శపించిరి, త్రిశంకుడు విశ్వామిత్రుని తా నా యాగమును శాపదగ్ధుడయి ఛండాలుడయిన త్రిశంకువుచే. ంచి హవిర్భాగములకై యింద్రాదుల నాహ్వానింప వారు ఛండాల

మునకు రారయిరి. విశ్వామిత్రుడు తన తపస్సును ధారవోసి
ంవుసు స్వర్గమున కంపగా దేవతలు వానిని తిరుగ ద్రోసిరి.
మిత్రుడు వాని నంతరాళముననే నిలిపి తన తపోబలముచే
ప్రతిస్వర్గమును నిర్మింప మొదలిడెను. ఇంద్రాదులు భీతులై
త్రిశంకునకు పరిపూర్ణ స్వర్గసుఖముల నిచ్చింవి విశ్వామిత్రుడు
ంచెను. వసిష్ఠునియెడగల క్రోధమత్సరాదులచే తన తపస్సును
సియైనను వసిష్ఠుడసాధ్యమని నిరాకరించిన కార్యమును
ంత్వమునుగూడ నరకుసేయక సాధించి తీరెను. ఇట్లు
నాయకులకు గల పరస్పరద్వేషాదులచే భూభాగమంతటను
కధర్మమగు ప్రేమ క్షీణించెను. ఈవిరోధసందర్భముననే వసిష్ఠ
ంత్రులు తమ తమ పుత్రులను శాపదగ్ధులుగా జేసికొనిరి.
తామసమో యూహింపుడు. భూభాగ మిటులుండ
భాగము పరశీలింపుడు. వానరుల కేవలము ఆరణ్యక పశువులు
మనుష్యజాతికి సన్నిహితులు. వానరులలో వివాహాదులు,
లు, రాజ్యపరిపాలన విధి నిషేధములు మొదలగు మానవధర్మ
మిక్కుటముగా ప్రవర్తించుచుండెను. వానర రాజగు వాలి
కబలముచే తనసోదరుని సుగ్రీవుని రాజ్యమునుండి వెడలగొట్టి
ర్య రుమను బలాత్కారముగా జేపట్టెను. సుగ్రీవుడు చేయునది
ఋష్యమూకమున తల దాచుకొనెను. ఆంజనేయాదులు
కంది వానరులు వానికి సహచరులై యుండిరి. అన్నదమ్ముల
లహాముచే నరణ్యములో ప్రధానజాతియగు వానరులలో ప్రేమ
కధర్మము క్షీణించెను. విరాధుడూ, కబంధుడూ, ఖరదూష
మున్నగు రక్కసులు అరణ్యము నాశ్రయించి మునులను
గా బీడించుచుండిరి. ఈ కారణమునను ప్రేమ క్షీణించినది.
ణ్యమునసుండు లంకాద్వీపమును రావణుడు పాలించుచుండెను.
తలను పీడించుట, యజ్ఞయాగాదులను నాశనముచేసి

ను పీడించుట మున్నగు క్రూరకృత్యముల నాచరించుచు
యంకరుడై యుండెను. విభీషణుడును వాని యనుచరులును
లయ్యును దుర్బలులై వానికి లొంగిపో ంరి. ఇట్లు
మందు విశేషించి భాగవతధర్మ నం ందలంట నశించెను.
ధర్మము ప్రేమ నశించుచుండుటచే పరమేశ్వరుడు భాగవత
స్థాపనకై తనకు వశవర్తినియగు మాయిచే సర్వజ్ఞుడయ్యును,
లెను సర్వశక్తుడయ్యు పరతంత్రునివలెను నటించుచు
ద్రుడై యవతరించెను. పరశక్తిరూపిణియగు నాదిలక్ష్మియు
పమున నావిర్భవించెను. సత్యము, అహింస, సర్వసమత్వము,
ము, ఆర్జవము, ధర్మము, నీతి, గాంభీర్యము మున్నగు
గుణముల కాలపట్టయి పెక్కు కష్టములకోర్చి దానిచే శిలలవలె
గు మానవహృదయములను గూడ దయార్ద్రములుగా జేయుచు
ందు మంచి సుగుణ బీజముల నాటుచు ప్రేమ తత్వమును
జేయుచు జగంబునకు శాశ్వతముగా నాదర్శభూతులైరి.

పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశయిచ దుష్కృతాం
ధర్మసంస్థాపనార్థాయి సంభవామి యుగేయుగే॥

అను గీతాప్రమాణ ప్రకారము సాధుత్వమును శాశ్వతముగా
దించియు, దుష్టత్వమును రూపుమాపియు ప్రేమధర్మమును
యు రాముడు వెలసెను. తత్కాలమున కొలదిమంది
లను రక్షించుటచేతను, కొలది మంది దుష్టులను
టచేతను శాశ్వతముగా ధర్మసంస్థాపన కాజాలదు. శ్రీరామ
ు పలువురు పఠించి మననము జేయుచు నేటికిని
లగుచున్నారు. త్రేతాయుగమునాటి రామచరితపు చలువతన
నే నేటికిని ప్రపంచము తేమ యయియున్నది. రావణాదివధ
తార ముఖ్యప్రయోజనముగాదు.

గాంధీమహాత్ముని నడవడికి రాజకీయమునంతకు శ్రీరామ

ు ఒరవడి. సత్యము, అహింస, త్యాగము, కష్టసహిష్ణుత్వము, సత్వము, వినయము, ఆర్జవము, అస్పృశ్యతా నివారణ, హేము మున్నగు సర్వసుగుణముల సామగ్రిని రామచరితనుం సేకరించి స్వయముగా రామచంద్రమూర్తివలె నాచరించి 180 జనసముదాయము నాకర్షించుచుండెను. ప్రజలందరు ఏకగ్రీవ నెన్నుకొనుట చేతనే రాముడు రాజయ్యెను. వంశపారంపర్యపు చే రాజుగాలేదు. అందుననే మహాత్ముడు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ తనశక్తిని ధారవోయుచుండెను. ఇదియది యననేల? ుచరిత్ర ప్రతిబింబమే గాంధీమహాత్ముని తత్త్వము; పై ముల నన్నిటిని నాయీ రామాయణ ఘట్టములలో ణముగా వివరింతును. రావణాదుల వధగూడ హింసలో ాత్రమును చేరదు. అది కేవలము అహింసా పద్ధతిలోనే ర్భవించును. ఆవిషయము ఆయాఘట్టములలో నిరూపింప . మన మానవ స్వభావముల ననుసరించి యుద్ధాదులను ాదులను అద్భుతముగా వర్ణించి మన చిత్తములను ్రథాలాపములను వినుటకై యాకర్షింతురు. పరమసత్యము ులో మెఱపువలె నాయీనమయముల మెఱయును. దానిని ు సూక్ష్మదృష్టితో పరికించి సేకరింపవలయును.

ఉపోద్ఘాతము సమాప్తము

వాల్మీకి చరిత్ర

ముల్లోకములను తరింపజేయు శ్రీమద్రామాయణమను
ాకినీ పుట్టుకకు విష్ణుపాదమై యిలరారు శ్రీవాల్మీకి
చరిత్రము అద్భుతమైనది. వాల్మీకి నామము తైత్తిరీయ
ాఖ్య, వాజసనీయ బ్రాహ్మణములలో గలదు.
పూర్వము వాల్మీకి దోపిడిగాడై సప్తర్షుల నడ్డగించి వారి
గవశమున పశ్చాత్తప్తుడై వారివలన వ్యత్యస్తముగా ''మరా మరా
' యని రామతారకము నుపదేశమునంది జపించుచుండెను.
ు గతింప ఆతనిపై పుట్ట బలిసెను. చిరకాలమునకు మేఘుడు
పుట్టకరిగి బైటపడెను వల్మీకము = పుట్ట. దానియపత్యము
ానముగాన వాల్మీకియని నామము ప్రసిద్ధమయ్యెనని యందురు.
మునకు సంతానమనుట గౌణార్థముగాని ముఖ్యార్థముగాదు.
ుడను నొకమహర్షి గలడనియు వాని సంతానమగుటచే వాల్మీకి
ఏయనని యొక పురాణగాథ గలదు. ఎట్లయ్యును రామతారకమును
ుము జపించి మంత్ర సిద్ధిని పొందిన మహానుభావుడగుట
వము. వాల్మీకి తమసానదీతీరమున నాశ్రమమును నిర్మించుకొని
తో నివసించియుండెను. అంత నొకనాడు నారదుడు తన
మయునకు విచ్చేయగా ప్రసంగవశమున —

తపస్స్వాధ్యాయ నిరతం తపస్వీ వాగ్విదాంవరం
ారదం పరిప ప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మని పుంగవం॥

వేదమే తపస్సుగా భావించువాడును మహావక్తయును
ులో శ్రేష్ఠుడగు నారదుని తపస్వియగు వాల్మీకి యిట్లు
వెను. మహాత్మా! నారదా! మనుష్యలోకమున నేడు
ుధుడు, ధర్మజ్ఞుడు, వీర్యము, ద్యుతి, ధృతి మున్నగు

గుణమల కాటపట్టయిన మహాపురుషుడుండిన వాని చరిత్రను
ుతూహల పడుచున్నాను - అని ప్రశ్నించెను. నారదు
కులు విని యట్టి కళ్యాణగుణములుగల మహాపురుషుడు
వంశమున జన్మించియున్నాడని చెప్పి శ్రీరామచంద్రుని
ములను సంగ్రహముగా బేర్కొని రామచరిత్ర నంతను
ంచి నారదుడు నిజధామమున కేగెను. మహాపురుషుల చరిత్ర
ుచే లోలోన సంతసించుచు నొకనాడు మధ్యాహ్నసమయమున
నది యందు స్నానమాడు సమయమున నొకబోయవాడు
రపై క్రీడించు క్రౌంచమిధునములో పురుషపక్షిని నొకకోలం
సెను. మహర్షి యది కని కరుణార్ద్ర హృదయుడై

మానిషాద! ప్రతిష్ఠాం త్వమగమః శాశ్వతీస్సమాః
యత్క్రౌంచ మిథునాదేక మవధీః కామమోహితం.

అని శాపమిడెను.

''ఓ బోయా! కామమోహితమైన పురుషపక్షిని వధించితివి
ామిపై చిరకాలము జీవింపకుము॥ అనియర్థము. ఈశ్లోకములో
యర్థమును స్ఫురించుచున్నది.
ఓ మానిషాద! లక్ష్మీనాథా! పరవనితాసక్తుడును, క్రుంచయిను
పుత్రుడును అగు రావణుని వధించితివి. కాన భూమిపై
ము ప్రతిష్ఠను బొందుము. అని వాల్మీకి బోయను శపించి,
పస్సును కొంత వృథ చేసుకున్నందుకు విచారించుచు దన
మమునుజేర శిష్యులు శాపాక్షరములను పఠింప నది 32
లు నాలుగు పాదములు సమముగాగలిగి, ఘృణాక్షర
మున అప్రయత్నముగా ననుష్టుప్ చందోబద్ధమయి శ్లోకరూప
బొందెను. అంతలో బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమై ''వాల్మీకీ! నాయానచే
ి నీముఖమున ప్రవేశించినది. నీకు దివ్యదృష్టిని ప్రసాదించితిని.
రిత నీకు గోచరించును. ఈవృత్తములతోనే రచింపుమ ''

మిచ్చి యంతర్ధానమయ్యెను

పిదప, శ్మీకి సమాధిలోనుండి రామకథను 7 కాండలు

శ్లోకములుగా రచించి, ప్రతి సహస్రశ్లోకములకు గాయత్రీమంత్ర

ములను సంపుటిచేసెను.

రామః అప్యతే అనే నేతి రామాయణం.

శ్రీరాముడు దీనిచే పొందబడును గాన "రామాయణము"

మమబడెను. సంస్కృతభాష ఛందోరూపముగా వెలువడుట

మొదలుగాన రామాయణ మాదికావ్యమయ్యె. దానిని రచించిన

మహర్షి యాదికవిగ ప్రసిద్ధినొందెను.

శ్రీమద్రామాయణ మహాత్మ్యము

కవితారామణీయకమునకు రామాయణము చరమసీమ.
హాసోత్తమా దస్మాజ్జాయస్తే కవిబుద్బుదాః.
ఈరామాయణమను సుధాసాగరమునుండి పలువురు కవులను
ంగలు ఉదయించినవి. అని యార్యోక్తి.

''మధుమయ ఫణితీనాం మార్గదర్శీ మహర్షిః''

అమృతబిందువులువలె మధురమైన పలుకులకు వాల్మీకియె
ర్శియని భోజుడు నుడివెను.
ాడుమోహిని విబుధులకు మాత్ర మమృతమును పంచియి
సరస్వతి వాల్మీకి వదనమున నిలిచి రామాయణసుధను
కములకు సర్వదా యిచ్చుచున్నది.
ములో నీకథ గలదు:
సత్యవతి సుమతులు అను రాజదంపతులు సర్వదా
క్తులయి చరింప విభండక సుతుడు వారి రామభక్తిని గూర్చి
ం సుమతి తమపూర్వవృత్తాంతమును చెప్పెను. నేను
ము మాలతియను నీచజాతివాడను. నేను చేయని
ంతకములు లేవు; అపుడు కాళియను నిషాది నన్ను ప్రేమించి
ఘోరకృత్యములను చేయుచుండెను. వసిష్ఠాశ్రమమున
దీక్షతో రామాయణ కథాకాలక్షేపము జరుగుచుండ
మును మేము వింటిమి. దాని ప్రభావము స్కాందము.

యుగకోటి సహస్రాణి యుగకోటి శతానిచ
ఉషిత్వా రామభవనే బ్రహ్మలోక ముపాగతే.

అనేక కోటి సహస్ర సంవత్సరములు విష్ణులోకమునను, పిదప
స్వర్గలోకమునందును నివసించి, నేడు రాజ దంపతులమై

ి. రామభజన సేయుచుంటిమని వచించిరి.

స్కాందము - ఉత్తర ఖండము.

కలికుడను లుబ్ధకుడు దోపిడులు చేయుచు సౌవీరనగరమున
ంములో ప్రవేశించి, యందలి సువర్ణాభరణము తస్కరింపనెంచి,
ం రామాయణపారాయణచేయు సుదంక మహర్షినిచూచి తన
ునకు వానిని ప్రతిబంధకముగానెంచి, వానిని జంప దమకింపగా
ర్షి వానిని మందలించి, తన రామాయణకథను వినిపింప
గెను. వాడు పశ్చాత్తప్తుడై, జ్ఞానియై, భక్తుడై, దేహాంతమున
రూఢుడై మునికి నమస్కరించి వైకుంఠమున కేగెను.

సోమదత్తుడనురాజు గౌతమునికి నమస్కరింపక వాని శాపముచే
డై గర్గుని జంపబోయి రామాయణమును విని శాపముక్తుడై
మున కేగెను. ఇట్లు రామాయణ మహత్త్వము పెక్కు
ములచే నుద్ఘోషింపబడెను. వేవేలు మహామంత్రములు
ణమునుండి మునులచే నుచ్చరింపబడినవి. అది యొక
మహోదధి, పురుషార్థ శ్రేవధి, అమృతనిధి.

శ్రీ రామనామ మాహాత్మ్యము

బ్రహ్మర్షి ప్రవరుడుగు వసిష్ఠుడు నారాయణాక్షరినుండి 'రా'
నక్షరమును శివపంచాక్షరినుండి 'మ' అను నక్షరమును
చి, 'రామ' యని నామకరణముచేసెను.

శ్రీమన్నారాయణుడు సూర్యవంశమును నవతరించును.
జాతకర్మాది సంస్కారములను చేయించి, వినోదింపవచ్చునని
ష్టి నెఱింగి, ఇక్ష్వాకువు మొదలు రామచంద్రునివరకు
ంయిన పురోహిత వృత్తిని గైకొని వసిష్ఠుడుండెను. ఆ మహాత్ముని
రముననే భగవన్నామము లన్నిటియందును రామనామము
ృష్టినిపొంది బ్రహ్మహత్యాది పాపహరణక్షమమై విలసిల్లుచున్నది.

యస్మిన్ రమన్తే మునయో విద్యయా జ్ఞాన విప్లవే
౦ం గురుః ప్రాహరామేతి రామణాద్రామ ఇత్యపి.

తా. మహామునులు అజ్ఞాననాశనమును గోరి జ్ఞానముచే
పరు. సామాన్యజనులు ఆకారసౌందర్యాదులచే మోహితులయి
పరు గాన 'రామ' అని వసిష్ఠుడు నామమిడెను.

శ్లో. రా శబ్దోచ్చారమాత్రేణ ముఖాన్ని ర్యాతి పాతకం
పునఃప్రదేశ భీత్యాతు మ శబ్దస్తు కవాటవత్.

అగ్నిబీజమగు 'రా' శబ్దము నుచ్చరింప పాపములన్నియు
ను. అమృతబీజమగు 'మ' కారము నుచ్చరింప తలుపు
ప పాపములు తిరిగి ప్రవేశింపజాలవు.

శ్రీరామ రామ రామేతి రామనామ మనోరమే
సహస్రనామభిస్తుల్యం రామనామ వరాననే.

ఒకసారి రామనామము నుచ్చరించిన వేయి విష్ణునామములు
ఏన ఫలము చేకూరునని పరమశివుడు పార్వతికి రామనామప్రభా
మపదేశించెను.

సర్వవిద్యాధికా విద్యారామ విద్యాషడాననః

కుమారా! సర్వమంత్రములకన్న రామతారకమంత్రము
పమని కుమారస్వామికి నుపదేశించెను. కాశిలో మృతినొందువా
రమశివుడు దక్షిణకర్ణమున రామతారకము నుపదేశించుననియు
ముక్తి లభించుననియు పెక్కుపురాణము లుద్ఘోషించుచున్నవి.

నామ్నోస్తి యావతీశక్తిః పాపనిర్హరణ క్షమా!
తావత్కర్తుం నశక్నోతి పాతకం పాతకీజనః.

—: సీతారామాంజనేయము :—

ామతారక పావన రామనామ

ంతపాపంబు నడిగించు నంతయఘము
పచుడైనను జేయగా జాలడనగ
త్ర్పభావము నెన్నగా దరమె నాకు.
రామనామము దహింపలేనంతటి పాపమును చేయగల
్డుడే లేడట. దాని మహాత్మ్యము నూహింపుము.

—: జాబాల్యుపనిషత్తు :—

రామచంద్రాణాం కృతపురశ్చరణో రామచంద్రోభవతి
రామమంత్రమును అక్షరలక్ష జపించువాడు సాక్షాత్తు రామునిలో
ఐక్యమును పొందును.
శ్రీరామ ఇతిమంత్రోస్తి వాగస్తి వశవర్తినీ
థాపి నరకే ఘోరే పతంతీ త్యేతదద్భుతం॥
రామా! అను మంత్రమున్నది. పలుకుటకు నాలుకయున్నది.
ను మానవులు నరకములోపడుట వింతకాదా!
రితం రఘునాథస్య శతకోటి ప్రవిస్తరం
కైక మక్షరప్రోక్తం మహాపాతక నాశనం॥
రామచరిత కోట్లకొలది శ్లోకముల సంఖ్యతో బ్రహ్మాది
లలో వ్యాపించియున్నది. ఒక్కొక్క యక్షరము గూడ
పములను నశింపచేయగలుగును.

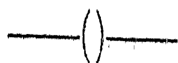
శ్రు. ''తారకత్వాత్ తారకో భవతి''

సంసారమునుండి తరింపజేయునుగాన రామమంత్రమునకు
ను విశేషణము అర్థవంతమయినది.
వనేచ రామో వనుచాహ రామః
నదీస్తరామో న భయం స్మరామః!
ఇతీరయంతో విపినే కిరాతా
ముక్తింగతా రామపదానుషంగాత్॥
అడవిలో దోపిడిగాంద్రు గుమిగూడి మనము అడవిలో చరామః

ుగుదాము, ధనమును ఆహోరామః = దొంగిలించుదాము,
ు తరామః = దాటుదాము, భయమును నస్మరామః =
ు చేయము. అని తమలో దామనుకొనుచు రామనామ
్రమచే ముక్తిని పొందిరి. బుద్ధిపూర్వకముగా స్మరించువారికి
ుని వేరె చెప్పవలెనా?

రామేతి రామచంద్రేతి రామభద్రేతి వాసనుం
యావజ్జీవం జపన్మర్త్యః దుర్లభం మోక్షమాప్నుయాత్.

"రామ, రామచంద్ర, రామభద్ర" అను నామమంత్రములను
 కాలము జపించువాడు పొందనలవికాని ముక్తినిగూడ
ిలడు.

శ్రీరామరాజ్యము

ముని రాజ్యపాలనము - నాటి దేశకాలప్రజాపరిస్థితులు- అనుభవము:

గాంధిమహాత్ముని ముఖమునుండి "రామరాజ్యం" అను వెలువడినది మొదలు దాని స్వరూపము నరయ లోకము గ్గొరుచున్నది.

పరమేశుని కళలు 1 మొదలు 4 వరకు పిపీలిక మొదలు క ముండును. 5 మొదలు 8 వరకు మానవసామాన్యములో ను. 9 మొదలు 16 వరకు అవతారమూర్తులలో నుండును. కృష్ణులలో నీపదునారుకళలు పరిపూర్ణములు.

'దశావతారమధ్యేతు రామకృష్ణౌ మహత్తరౌ' అని పురాణము. ప్రధానమగు కృష్ణునికంటె ఆచరణ ప్రధానుడగు రాముడు త మహత్తరుడు. ఈశ్వరుడు ఏల యవతరించునో గీత వచించును.

పరిత్రాణాయి సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతాం
ధర్మసంస్థాపనార్థాయి సంభవామి యుగేయుగే.

సాధురక్షణ, దుష్టశిక్షణ, ధర్మస్థాపనలకై యవతరించును. సారభూతమగు ధర్మమెద్ది? విష్ణు సహస్ర నామములలో

"కో ధర్మః సర్వధర్మాణాం భవతః పరమోమతః'
ధర్మరాజు ప్రశ్నింప భీష్ములు —
మే సీరమో ధర్మః యద్భక్త్యా కేశవార్చనమ్"

భక్తితో కేశవు నర్చించుటయే యనెను. భక్తియనగా ల్యమాత్రము "సాపరామరక్తిరీశ్వరే" ఈశ్వర విషయక

ప్రేమయే భక్తియనెను. ఈ ప్రేమ బిడ్డల యెడ బర్వీన
త్సల్యము, దీనులయెడ బర్వీన దయ, స్త్రీ పురుషులలో నన్యోన్యము
అనురాగము, సమానులయెడ బర్వీన స్నేహము,
దేవతాదులయందు బర్వీన భక్తి నాబడు. పరమప్రేమయే
స్వరూపము. ''రసోవైసః'' ఇట్టి స్వరూపమైన ప్రేమధర్మము
గ్లానిగలిగిన నాడు ఈశ్వరుడు అవతరించును. తత్కాలమందలి
ల రక్షణ, దుష్టశిక్షణ, అవతార ముఖ్యప్రయోజనములు
వు. అనంతకోటి బ్రహ్మాండభాండములను, సృష్టిస్థితిలయాదు
చక్షురున్మీలన నిమీలనములచే జేయు నీశ్వరునకు రావణ
లు అకించిత్కారములు.

''ధర్మధర్మిణోర భేదోపచారః

అనుటచే శాశ్వతముగా సాధుత్వ పరిత్రాణము, దుష్కృత్యవినా
ప్రేమధర్మమును సర్వత్ర వ్యాపింపజేయుట యవతార
జనములనుట సమంజసము. రాముడు అవతరించునాటికి
స్థితిని పరికింపుడు. బ్రాహ్మణజాతి ప్రధాననాయకుడగు
కును, క్షత్రియ జాతి నాయకుడగు విశ్వామిత్రునకును వైరము
పుట్టి యున్నది. వసిష్ఠపక్షమున పరశురాముడు 21 సారులు
పిండములతో క్షత్రియువధ నొనరించెను. భూభాగమున ప్రేమ
ు క్షీణదశకు వచ్చెను. అరణ్యములలో రాక్షసజగ్ధములైన
ల యెముకలు గుట్టలుగా పడియుండెను. నరజాతికి
తులగు వానరులు వాలి సుగ్రీవులలో విరోధము పెచ్చు
యుండెను. అరణ్యభాగములలో ప్రేమ శాంత్యాదులు క్షీణించెను.
ము సముద్ర ద్వీపము లంకలో రావణ, విభీషణ పక్షములకు
ను. పై విధమున తన నిజస్వరూపధర్మము ప్రేమ సర్వత్ర
టచే భగవంతుడు రామరూపమున నవతరించి ప్రేమధర్మసం
చేసి, దేశకాలపరస్థితిని జక్క జేయవలసి వచ్చెను.

విశ్వామిత్రుడు శ్రీరాముని గుణ సంపత్తిని విని స్వపక్ష
రక్షై యాగసంరక్షణమిషతో రాముని యాచింప నేతెంచెను.
ుడు సర్వవిధముల బూజించి, నీకోర్కెలను నెరవేర్తును -
ంనగా విశ్వామిత్రుడు రాముని యాగరక్షణకై తనవెంట
ుమునకు నంపమని కోరెను. అది రాజుకు ప్రాణగొడ్డమై
ంజాలనని పల్కెను. ఇంతలో వసిష్ఠుడేతెంచి తమపూర్వవైర
పూర్తిగా విడిచి ఇట్లు పలికెను.

(బాలకాండ 21 సర్గ శ్లో. 10.)

గ్రహవాన్ ధర్మః ఏష వీర్యవతాంవరః.
ుబుద్ధ్యాదికోలోకే తపసశ్చ పరాయణమ్''
ంవపుత్రహితార్థాయ త్వాముపేత్యాభియాచతే''
అని విశ్వామిత్రుని బలువిధములుగా బ్రశంసించి రామునిమ్మని
ు నుద్బోధించెను.
ీప దమర్పణాన్యమీ
ంతోపి రజోనిమీలితాః''
ఒకప్పుడు మహాపండితులును రజోగుణవిలాసముచే నపమార్గ
బడుదురు - అని కాళిదాసు నుడివెను. వసిష్ఠ విశ్వామిత్రులు
రలయిరి. అనంతకళ్యాణగుణపరిపూర్ణుడగు రామసాన్నిధ్య
ముచే విరజస్కులయిరి.
ీస్తు మౌనం వ్యాఖ్యానం శిష్యాస్తు ఛిన్నసంశయాః''
అనునట్లు రాముడు తనమౌనముచేతనే వారిని శాంత
నుజేసి, తన ప్రేమసూత్రములో బ్రథమ పుష్పములుగా
ను. రామలక్ష్మణులు మహారాజపుత్రులయ్యును బాదచారులయి
ుత్రునివెంట నడచివెళ్ళి గురునాజ్ఞను దాటకను వధించిరి.
యజ్ఞధ్వంసకులగు రక్కసులను వధించి, యాగరక్షణ గావించిరి.
సనాతన ధర్మసౌధమున (1) గురుశిష్యుల సంబంధము,

ండ్రిపుత్రుల సంబంధము, (3) రాజు - ప్రజల సంబంధము
ార్యా భర్తల సంబంధము అనునవి స్తంభములు. ఈనాలుగును
ః ంలైన సనాతనధర్మం ురక్షిత రా
ను సంరక్షించెనో వ్యాసము చివరన నిరూపింతును.
క్ష్మణులు గురుని యాగమును రక్షించి గురునితో మిథిలకేగిరి.
వే బూజితులయిరి. జనకుడు చూపిన శివధనస్సును రాముడు
. జనకాహూతుడై దశరథుడు పురోహిత బంధమిత్ర
సహితముగా విచ్చేసి, జనకకుశధ్వజుల కన్యకలను తన పుత్రులు
కి బరిణయము గావించెను. దశరథుడు సపరివారముగా
్యకు నేగుచుండ మార్గమధ్యమున బరశురాముడు తనకుగల
రముచే శివధనుర్భంగమను మిషతో శ్రీరామాదుల నడ్డగించి,
న్నద్ధుడయ్యెను. తమోగుణ ప్రధానుడై గర్విష్ఠ క్షత్రజాతి
ులను గూడ వధించిన పరశురామునకు పాప పరిహారార్థము
క్ష విధించనెంచి, వాని చేతిలోనున్న వైష్ణవధనుస్సును
ుడు దీసికొనెను. దానితో బాటు వానిశక్తి వీర్యములను
గా నాక్రమించెను. పరశురాముడు నిర్వీర్యుడై పశ్చాత్తప్తుడా
తనశరీరముతో స్వర్గమున కేగుటకు కట్టుకొనిన తపోమయి
ులను రా బాణమునకు బలిగానిచ్చి పరశురాముడు
నకు జనెను. ఇట్లు కృతనిర్ణేజనుడైన పరశురాముని
సూత్రములో గ్రుచ్చి, యయోధ్యకు రామచంద్రు దశరథాదు
జేరెను. అచట నూతన దంపతులు నల్వురును
భోగముల ననుభవించుచు పండ్రెండు సంవత్సరముల కాలము

దశరథుడు తనకు నాసన్న మరణసూచనలను కనుగొని,
ునకు పట్టము గట్టనెంచి, ప్రకృతులను రావించి, వారి
నిట్లుకోరెను. అయోధ్యాకాండ 2వ సర్గ. ర 16 శ్లో.

యద్య ప్యేషామమ ప్రీతిః హితమన్యద్విచార్య తాం
అన్య మధ్యస్థచింతాహి విమర్దాభ్యధికోదయా.

తా. రామునకు పట్టము గట్టదలచుట నాప్రీతి. ఇంత కంటె మరియొక హితముండునేని విచారించి చెప్పుడు. రాగ ...గాన్యులగు మధ్యస్థులు చేసిన నిర్ణయము అధిక ఫలవత్తరము ...లికెను. రాజ్యము వంశక్రమానగతమే యగుచో ఈయనుమతి, ...ద్దులు, విడంబనమాత్రములే యగును. అట్లుకాదు. ఆనాటికే ...ృము ప్రజాస్వామికము. అభిషేకసమయమున ప్రకృతులు, ...శ్రేణులవారును తమ యంగీకారములను తెలియజేయుచు, పూతజలమును శిరముపై నభిషేకింతురు. అదియే అనాటి ...ంగు పద్ధతి) అంగీకార సూచనము.

...గాంధిమహాత్ముని రాజకీయమును వివరింతును.

...గాంధిగారికి బాల్యములో భయము తొలగుటకై రంభ యను రామనామము నుపదేశించెను. దానిచే దన భయము తొలగెను. ...దలు శ్రీరామచరిత్రను బలుసారులు మథించి తన ...యము నంతకును దానినే మాతృకగా జేసుకొనెను. ప్రభుత్వము, ...స్వామికము, సత్యము, సత్యాగ్రహము, అస్పృశ్యతా నివారణ, ...న ప్రాయోపవేశము మున్నగు సూత్రములను యథాయథముగా ...యోగించి, జయమునుబొంది, తన భరతసామ్రాజ్యము ...రాజ్యము కావలయునని యభిలషించెను. రామచరిత్రనుండి యా ...తావులయందు వానిని ప్రదర్శించెదను.

ప్రజానుమతితోనే రాజు రాజ్యము నేలవలయును సగరచక్రవర్తి ...డై ప్రజానురాగమును గోల్పోయిన తనపుత్రుడు ససమంజుని ...బహిష్కారముచేసి, ప్రజానురక్తుడగు వానిపుత్రుడు అంశుమంతునకు ...ము నిచ్చెను. వేనుడు అధర్మపరిపాలకుడు కాగా ప్రజలు ... వధించి. వాని పుత్రుడు పృథునకు పట్టము గట్టిరి.

శములోగూడ నిట్టి యుదాహరణములు గలవు. ప్రభుత్వము
ాయ్యముగా ప్రవర్తించిన దానిని దిగద్రోయుట ప్రజాధర్మమే.
, గాంధిగారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముపై దండెత్తెను అది సనాతన
ంర్ధముగాదు.
దశరథుని పలుకులు విని, ప్రకృతులు రామాభిషేకము తమకు
ంతోషమని పలువిధములుగా నుద్ఘోషించిరి. దశరథుడు
కు బట్టము కట్టుటకు దీక్షాప్రతిసరమును గట్టించెను. అభిషేక
ము సర్వసిద్ధమాయెను. ఇంతలో తనదాసియగు మంథర
దేశముచే కైకేయి శంబరాసుర యుద్ధసమయమున దశరథుడు
న రెండువరములలోను ఒక దానిచే రాముని వానప్రస్థుగా
ుగు సంవత్సరములు వనమునకు అంపవలసినదనియు, రెండవ
ే భరతునకు బట్టము కట్టవలసినదనియు భర్తను నిర్బంధించెను.
రాముని రావించి, తన వరముల వృత్తాంతమును జెప్పి,
! తండ్రిని సత్యవంతునిగా జేసి, తరింప జేయుము.
ుగా నీవనవాసమును బలుక లేక నాముఖమున బలుకుచున్నా'
ప్పెను.
ేనిచే రాజకుటుంబములో నొక మహాఘోరవిప్లవము
త్తెను. దానిని రామచంద్రుడు ఎట్లు ఉత్తరించెనో యిది
నకు నెంత యుదారధర్మమో మనము గ్రహింప వలయును.
ుడు సవతితల్లితో నిట్లు పలికెను. ''తల్లీ''! నీయాజ్ఞచే
రాజ్యమును, ప్రాణములనుగూడ విడుచువాడను. నాయందు
మయినను గుణమున్నదని తలంపవా? నీకు తండ్రి
ుడు, నీవు ఈశ్వరతరవు. తండ్రి యాజ్ఞ యననేల? నీవు
ఞయినిన నతిక్రమింతువా?'' అని యతి వినయముతో
. ఆయో. 119 సర్గ. 24శ్లో.

నమానం మయికైకేయి కష్ప్రదాశంసపేగుణం
వాణానసమనోదసఽం హకశఽరత రాసతీ.

పలికి, వారికి ప్రదక్షిణ నమస్కారాదులను జేసి, దక్షిణముగాని, తనతల్లి కౌసల్య యనుమతికి యామె పురమున కేగెను. ఈరాజ్యవిఘ్నాదులు రాముని ముఖవికాసాదు మాత్రము మార్పుజాలకపోయెను. కౌసల్య యీవార్త విని, ముల విలపింపసాగెను. 'రామా! నీవు జన్మింపనిచో యే శోకము. కౌసల్య గొడ్డుది యని యందురు. దానికంటె మడుంగులు నీవనవాసదుఃఖమని' చివరకిట్లు పలికెను.
రైవ రాజాపూజ్యస్తే గౌరవేణ తథాస్మ్యహం!
ర నాహమనుజానామి నగంతవ్యమితో వనం.
రామా! నీకు తండ్రి యెట్లుపూజ్యుడో, నేనును అట్లే రాలను. నేను నీకనుమతినీయను. అని పలువిధములుగా నమును మరలింప కౌసల్య పలికెను. ఆసమయమున లక్ష్మణు యుండి కౌసల్య నూరడించుచు నిట్లు పలికెను. "తండ్రి తుడై వనవాసమునకు ననుమతించెను. అట్టివానిని శిక్షించుట దు. నీయభిషేకమునకు విఘ్నము చేయువారి నందఱిని దను. నాపురుష కారముచే దైవమును తిరస్కరింతెదు" నని ముఖముగా బలికెను. రాముడు వానిని జూచి "లక్ష్మణా! పరిపాలకునిగా నన్ను భావింపుము. నాబుద్ధిని ంపుము అని నివారించి, తల్లితో నిట్లుపలికెను. "అమ్మా! డ్రి కంటె గూడ నాకు బరమ పూజ్యురాలవే. నాతండ్రి జుగానుండి కైకకు వరముల నిచ్చినాడు. నేడును అట్లే నన్ను వనమునకు పంపుచున్నాడు. నాతండ్రి నీకును ప్రకృతిమండలమునకును రాజు, ఈశ్వరుడు, సత్యపాశబ నీవు మొదటినుండి మహావీరపతివ్రతా ధర్మమును

చుదానవు. నాకు నష్టుపెట్టితివా నీజీవితవ్రత ధర్మ...
ము వాటిల్లును. కాన, నాకు ససుమతిని ...
స ధర్మపరాయణయగు నా కౌసల్య పుత్ర...
నిక్షేమమునకై సర్వదేవతలను ప్రార్థించి రక్షకంకణమును ...
''లక్ష్మణా! నన్ను సింహాసనమందు ప్రతిష్ఠింప...
ౕన కంపుటకుగాని తండ్రియే యీశ్వరుడు. మన ...
ంచకపోతిమేని మనచే నాతడు పుత్రవంతుడే...
తోడనే లజ్జితుడయి తన్నుగూడ వనమునకు రా...
ంతిని వేడెను. రాముడు అంగీకరించి, సీత యంతఃపురమున
యామెతో ...దున ... వనవాస ... వృత్తాంతమును వివరించెను
భంగమునకుగాని వనవాసమునకుగాని యామె ...
ంపలేదు. తన్నుగూడ వనమునకు డనతో దీసికొని ...
ంలువిధముల వేడెను. రాముడు అరణ్యావాసక్లేశములను బహు...
ంచి వనగమనము వలదని గట్టిగా మందలించెను. అంత
సోత్రాసముగా పలికెను. ''రామచంద్రా! పురుషాకృతిలోనున్న
ందానవు నీవు. నిన్ను జామాతగాగైకొని నాతండ్రి యేమును...
తెలిసికొనజాలక యున్నాను. శత్రువులను ఎదు...
...ద్రమయిన రాజ్యము నేలగలవుగాని ధర్మపత్నిని, అర్థాంగలక్ష్మి...
.దానిని వనములో కాపాడజాలనందువా? సిగ్గుచేటు... ...
...ముగా భర్తకు నెదురాడెను ఇదితప్పు సీతయెన్నడును భర్త...
డ్డి యెరుగదు. దీనిలో నెంత యౌచిత్యమున్నదో సహృదయుల...
హింతురుగాత! రాముడు సీతాగమనము నంగీకరించెను
డు వల్కలాజినములను ధరించి, గురువుల యనుమతినొంది
...క్ష్మణులతోగూడ సుమంత్ర చోదితమైన రథము నధిష్ఠించి
...నము వెలువడెను.

అయోధ్యావాసులందరు కైకేయి కృత్యమును బాధ...

చుచు ఆ బాలగోపాలము రాముని రథము వెంట తమ
పూది సర్వస్వమును విడచి, పదునాలుగు సంవత్సరములు
నిశ్చయించిరి. అయోధ్యను నిర్మానుష్యమును జేసి, కైకకోరిన
ట్టాభిషేకము నిష్ఫలముగా జేయ సమకట్టి యహింసా
కమైన సత్యాగ్రహము చేయనెంచిరి. రాముడు ఆనాటి
కాలము తమసానదీ తీరమున విడిసెను. అయోధ్యాపౌరులం
రామునితో నచటనే విడిసిరి. రాముడు అర్ధరాత్రమున
క్ష్మణులతో గలసి, సుమంత్రచోదితమైన రథమును, వచ్చినత్రో
ెంతదూరమునడిపించి సాంద్రమైన పచ్చికగల ప్రదేశమున
జాడ కనబడకుండ మరలించి శృంగి బేరపురము చెంతను
దిని జేరెను. పురవాసులు ఉదయమున మేల్కాంచి,
న్యాభిముఖమైన రథముజాడను చూచి, రామాదులు పురమునకే
ుందరని తలంచి, వారు సాకేతపురినే చేరిరి.

ఇది యనురక్తులయిన ప్రజలను మోసగించుట కాదా! యని
ాదు. నిర్మానుష్యమైన యయోధ్యలో భరతునకు పట్టముకట్టు
ెలుకాదు. దానం జేసి తండ్రికి నసత్యదోషము. కైక తండ్రిని
ను. తానే ప్రజలను రహస్యముగా రెచ్చకొట్టెనను నిందను
ి దశరథుని వేధించును. ప్రజలు అరణ్యములో బలుకష్టముల
నురు. అని రాముడు తలంచి, రహస్య ప్రయాణము చేసెను.
ాసముకాదు. ఇది వాని నిష్కపట ధర్మబుద్ధిని, నిష్కళంక
మును దూరదృష్టి మున్నగు సుగుణములను వెల్లడించును.

రాజకీయము - గాంధి మహాత్ముడు

రాముడు ఇంతలో సన్న్యాసము పట్టినను ధర్మము నిష్ఫలమై
వలయునని రాముని నిర్ణయము కైకేయి రామునకు
మును, భరతునకు పట్టమును గట్టుమని రెండువరములను
నది. ఆమె విధాయకురాలు, అనువాదకులు ఎవ్వరు?
యిందుమా? దానికి నట్టి యధికారము లేదు. (ఓటింగు
) అది కైకేయి దాసి. రాజనీతిప్రకారము అనువాదములేని
యును జెల్లదు. రాజ్యము ప్రజాస్వామికమని ఇదివరకే రుజువు
యుంటిని. రాముడు గుణవయో జ్యేష్ఠుడు; సర్వప్రజాను
డు. రాముని పక్షముననే ప్రకృతి మండల మంతయు నున్నది.
వనవాసమునకు దాను అంగీకరింప నన్నది రాజ్యము
జ్యము. నాబలపరాక్రమముచే విఘ్నకర్తలను బారదోలి, నిన్ను
చేతునని లక్ష్మణుడు ప్రతినబట్టి గద్దించెను. ఇంతకును
అభిషేకమును దాటించి మూడుదినములు ఉపవాసదీక్ష
ధనమును కట్టించెను. కైకేయి కిచ్చిన వరముల కెన్నియో
షములు పట్టినవి. పై కారణములను బురస్కరించుకొని
డు రాజ్యమును వీడనిచో గాదనువారు లేరు. అట్లయ్యును
ు త్రికాలా బాధ్యమానము, దానికి గాలదోషము లేదు. తనతండ్రి
నుండి వరముల నిచ్చెను. నేడు రాజుగా నుండి యావరములను
ుచున్నాడు. తండ్రిని సత్యసంధునిగా జేయనెంచి, రాముడు
నకేగెను. ప్రజ లహింసా పూర్వకముగా సత్యాగ్రహముజేసి,
రనము ధిక్కరింప నేకముగా ప్రయాణించిరి. రాముడు దానిని
మలేదు. గాంధిమహాత్ముడు రామచరిత్రను తన జీవితాదర్శము
ప్రజాశయములకు విరుద్ధముగా బ్రవర్తించుచు ప్రభుత్వమును
పోయుట కహింసా పూర్వక సత్యాగ్రహమును బలుతావులందు

ు. అతని సత్యాగ్రహమునకయోధ్యాపౌరులే గురుపీఠము.
థ ననుసరింతురు. రామునకు గుహుడు స్వాగతమిచ్చి,
సర్పించి, యిట్లు పలికెను. 'రామా! యీచిన్న రాజ్యమును
పము, మాసేవలను గైకొనుచు, పదునాలుగేడులు గడుపు'
రాముడు పురమును బ్రవేశింప ననుపుకాదని లక్ష్మణుని
ధిగా నంపెను. గుహుడు నిషాదుడు, అస్పృశ్యుడు, రాముడు
కౌగిలించుకొని, గౌరవించెను. గుణములే పూజ్యములు కాని,
ములు కాని తలంచి, రాముడు అస్పృశ్యతా నివారణము

గాంధీమహాత్ముని యస్పృశ్యతా నివారణమునకిదియే తార్కా
రాముడు గుహనీతమైన తెప్పలో గంగానదినాటి,
జాశ్రమమును జేరెను. అచట విశ్రమించి, ముని యనుమతిని
రమున పర్ణశాలలో సీతతో గొంత కాలముండెను.
అయోధ్యలో దశరథుడు రాము వియోగముచే బరమ
డయి, పరమపదించును. వసిష్ఠాదులు భరతశత్రుఘ్నులను
రి. భరతుడు తన తల్లి ముఖమున యీవృత్తాంతమును
శోకసంతప్తుడాయెను. మాతృఘాతియగు తన్ను రాముడు
ండను భీతిచే దల్లిని వధింపలేదు. పిమ్మట భరతుడు వసిష్ఠాదుల
పలిచే తైలద్రోణిలో నున్న తండ్రి కళేబరమునకు యథావిధిగా
ది సంస్కారములను జేసెను. పిమ్మట పట్టాభిషేకమున
ంపక, సపరివారుడై రాముని దీసికొనివచ్చి, పట్టముగట్టుటకు
టమును జేరెను.
అచట భరతుడు రాముని పాదసన్నిధినిబడెను. రాముడు
చ్చి కౌగలించుకొని, పరిపాలనా ధర్మరహస్యములను
చెను. "నామూలమున సనాతన ధర్మమే నశించినది. మనతండ్రి
స్మరించుచు స్వర్గతుడాయె" నని నివేదించెను. రాముడు

ధముల విలపించి, సీతాలక్ష్మణులతో గలసి గంగాతీరమున
యిలను నిర్వర్తించి, యాశ్రమము జేరెను. ఈసోదరుల
శమును దిలకించుటకు పలువురు మహర్షులచ్చటికి విచ్చేసిరి.
డంటట 'అన్నా! మాతల్లి యపరాధమును క్షమించి
ముమును నీవు పాలింపుము - అని సాంజలిబద్ధుడై, పలువిధములుగ
దీనముగ బ్రార్థించెను. రాముడందుల కంగీకరింపలేదు. జాబాలి
మతోపన్యాసమును గావించి రాముని రాజ్యము చేయుమని
క్రోధావిష్టుడాయెను, వసిష్ఠుడంత పురస్కరించుకొని 'రామా!
యి లోకముల గతాగతములనెఱుగును. నిన్ను మరలించుటకై
పలికెనని రాముని శాంతునిజేసెను. దీనిచే నాస్తికబీజములు
మునగూడ గలవని విశదము. అంతట భరతుడు 'అన్నా!
వంశమున బుట్టి యిన్ను రాజ్యము నపహరించిన దొంగగా
జేయకుము' అని పల్కెను. 'నేనును ఇక్ష్వాకువంశజుడనె.
కి నిచ్చిన వాగ్దానమును సడలించి, అసత్యవంతుడను కాజాల'
రాముడు వసిష్ఠాదులు బోధించినను మరల లేదు. అప్పుడు
డు ప్రాయోపవేశమును జేయ నమకట్టెను. (అయో 111
. 13)

ఇహమే స్థండిలే శీఘ్రం కుశానా స్తరసారధే
ఆర్యం ప్రత్యాపవేక్ష్యామి యావన్మన ప్రసీదతి.

రాముడు ప్రసన్నుడై పురమును కేగుదెంచువరకు దక్షిణాగ్రమ
దర్భలయందు బ్రాయోపవేశమును జేయ నమకట్టెను. రాముడు
ని బలువిధములుగా బ్రతిమాలి యాదీక్షను మాన్పించెను.
లు నిస్స్వార్థులును, సనాతన ధర్మబద్ధులునగు నపూర్వపుత్రు
గనిన దశరథుని బహుధా ప్రశంసించిరి. భరతుడు కోరగా
ు తనపాదుకలను తనకు బ్రతినిధిగా నిచ్చి భరతుని నయోధ్యకు
పొగనంపెను. భరతుడు సన్నిధియందున్న సర్వభోగములను

ంది(గ్రామములో వాన(ప్రస్థుగానుండి పాదుకలకు బట్టాభిషేకముగట్టి
్యములను నిర్వర్తించుచుండెను. ఇట్లు రాముడు తన
ంములో దలయెత్తిన మహావిప్లవమును సనాతన ధర్మబద్ధము
ంతి సరసముగాను నవరించి, తన (ప్రేమసూత్రములో నందరిని
ం.

గాంధి మహాత్మునకు క్లిష్టసమస్యలలో భరతుడు చేసిన యీ
పవేశమే పలుసార్లు మార్గదర్శి యయ్యెను.

ఏదప రాముడు జనసమ్మర్దదూషితమైన చిత్రకూటమును
దండ కారణ్యములో మహర్షులను సందర్శించి, యగస్త్యోపదేశ
ౌతమీతీరమందలి పంచవటిలో నొకపర్ణశాలను నిర్మించుకొని,
సుమారు 13 సంవత్సరములు తన వనవాసకాలమును
ం. ఇది యాంధ్రభూమి. సీతారాముల స్నానపానాదులచే
గౌతమియు, పాదపాంసువులచే మన యాంధ్రభూమియు
ావనము లయ్యెను. ఇది సీతారాములకును, ఆంధ్రులకును
సంబంధమును వెల్లడించును. రామమందిరము లేని
ుగాని, తమ బిడ్డలకు సీతారాముల నామకరణము లేని
ంగాని, నేటికిని ఆంధ్రలో గానరాదు. ఇట్లుండ, శూర్పణఖ,
దివ్యసౌందర్య మోహితయై తన్ను కలియుమని కోరగా
కమ్ముడు లక్ష్మణుడున్నాడని చూపించెను. అతడును
రింపగా నారక్కసి నిరాశయై సీతను వధింప హుంకించెను.
ామాజ్ఞచే లక్ష్మణుడామె కర్ణనాసికలను ఛేదించి యంపెను.
దాని (ప్రేరణచే ఖరాదిరాక్షసులురాగా వారిని శ్రీరాముడు
ు. శూర్పణఖ లంక కేగి దుర్బోధలు చేసి, రావణుని
పహరించుటకు (ప్రోత్సహించెను రావణుడు మాయామారీ
మలక్ష్మణులను దూరముగాజేసి, యేకాకియైన సీతనపహరించి,
బోవుచుండ జటాయువు అడ్డగించి, ఘోరసంగ్రామమును

హతుడయ్యెను. రావణుడు లంకకు సీతను గొనిపోయెను.
రామలక్ష్మణులు సీతను గానక వనమునంతయు గలయ
ప, ప్రాణావశిష్టుడయిన జటాయువును గని దానివలన
కారణవృత్తాంతమును విని, వానికి యథావిధి పైతృక కర్మలను
ఇంతవరకు మాయామానుషుడు, నిజస్వరూపమును
పరచుకొని వ్యవహరించిన రాముడు విస్మయపరవశుడై,
మున కేగుటకు వాని కనుమతినిచ్చెను,

(అరణ్య 68 సర్గ 33 శ్లో.)

'మయాత్వం సమనుజ్ఞాతః గచ్ఛలోకాననుత్తమాన్'
గృధ్రకాకాదులు పక్షులలో ఛండాలములు, అవి స్పృశించిన
ు అశుచులు. అట్టి గెద్దకు రాముడు స్వయముగా
థకృత్యములను జేసి, గుణములేపూజ్యములని సూచించి,
శ్యతా నివారణమును జేసెను. ఇదియును గాంధిమహాత్మునకు
నమే.

పిమ్మట రామలక్ష్మణులు వనమును గలయ వెదకుచు కబంధుని
ంచి, వానికి శాపమోక్షమును జేసి, తదుపదిష్టమార్గమున శబరి
మమును జేరిరి. ఆమె యిచ్చిన యాతిథ్యమును గైకొనిరి.
మూకమార్గము నుపదేశించి, యామె రామసన్నిధిని జితిపేర్చు
తనశరీరమును అగ్నిసాత్కరించి, తనగురువులు పోయిన
కమున కేగెను.

ఈశబరి పుక్కిటి పురాణ గాధ యొకటి గలదు. ఈమె
శబరరాజు. ఈమెకు వివాహము చేయనెంచి బంధువుల
ంచెను. వారికి నామెతబెట్టుటకు బెక్కుజంతువులను
రెను. శబరి, తండ్రితో నాయొక్క సంతోషమునకై యిన్ని
ల ప్రాణములు దీయుట ధర్మముగాదని యెన్నియో విధముల
ు దండ్రి వినలేదు. ఆనాటి యర్ధరాత్రమున శబరి బయలు

మతంగా(శమమును జేరెను. ఇదిగాదు. శబరులు మ్లేచ్ఛ
'నివారు. ''భేదాః కిరాత శబరపుళిందా మ్లేచ్ఛజాతయః.''
మ్లేచ్ఛయగు శబరి యాతిథ్యమును గైకొని, గుణములకే
తనిచ్చి, సర్వసమ(ప్రపత్తిని (శ్రీ)రాముడు చూపెను. ఇదియును
గారికి నాదర్శమే.

రామలక్ష్మణులు ఋష్యమూకమునుజేరి యాంజనేయుని
మున సు(గ్రీవునితో నగ్నిసాక్షిగ మైత్రిని జేసికొనిరి. తమ్ముని
ు బలాత్కారముగా చెరబట్టిన వాలిని వధించుటకు రాముడును,
్వషణమును జేయుటకు సు(గ్రీవుడును (ప్రతినబట్టిరి. సు(గ్రీవునితో
ముజేయు వాలిని నొక్క బాణముతో రాముడు గూలనేసెను.
రామునిజూచి, నేను నీయెడ నిరపరాధిని. పరునిచే
ాతుడను, అట్టి నన్ను చాటుననుండి వధించితివి. ఇది
ును, రాజనీతియును గాదని కఠినముగా నిందించెను. రాముడు
జూచి మీరు మనుష్యధర్మములు. సోదరి, గురుపు(త్రిక, కోడలు,
్సదరునిభార్య సమానలు. వీరిని బొందువాడు అతిపాతకి,
'యి. వీనికి వధయె (ప్రాయశ్చిత్తము. జీవించిన తమ్మునిభార్యను
ట్టిన నీవు అతిపాతకివి. ఆతతాయివి నిన్ను వధించుటకు
ుకును అధికారము గలదు. నేను రాజపు(త్రుడను. నిన్నువధించి,
ిపాతకమునకు నాబాణధారచే నిష్కృతిని జేసితిని. లేక కేవలము
ాతిని. నాకు పై ధర్మశాస్త్రములతో సంబంధము లేదందువా?
ుకు వేటయాడుట ధర్మము. దానిలో నేమృగమునైనను
 చ్చును. కాన, నేను నిందార్హుడను కాను. అని రాముడు
తోడనే పశ్చాత్తప్తుడయి తనకుమారుని రామునకు, సు(గ్రీవునకు
ంచి (ప్రాణములను వాలి విడిచెను. వాలికి పైతృమేధికకర్మల
ంచుటకు సు(గ్రీవుడు వెనుకాడగా రాముడు
''కృతనిర్ణేజనానాం శ్చైవ నజగప్సేత కర్హిచిత్''

సుగ్రీవా! నాబాణముచే, ప్రాయశ్చిత్తము చేసితిని. అట్టివానిని
ోపియని నిందింపరాదు అని చెప్పి, స్వయముగా యథావిధిగా
పితృమేధమును జేయించి, యుత్తమగతిని గలిగించెను. వాలి
ములో రామునకు నణుమాత్రము ద్వేషాదులు లేవు. కావున,
ు చేసిన వాలి వధ కేవలము అహింసలో బాగమేయగును.
సుగ్రీవుడు సీతాన్వేషణకై వానరులను నలుదిక్కులకు నంపి,
ా గృతకార్యులయి రావలసినదని కఠినముగా శాసించి
ను. వానరులకు నా గడువు స్వయం ప్రభగుహలోనే గడిచెను,
సీతను గానలేక నిరాశులయి సముద్ర తీరమున
ుపవిష్టులయిరి. అంతలో జటాయువు సోదరుడు సంపాతి
కేతెంచి, వారికి సీత లంకలోనున్నది యని చెప్పెను.
యులు శతయోజనపరిమితమగు సంద్రమును దాటి లంకలో
నములో సీతనుగాంచి, రామ వృత్తాంతమును నివేదించి,
ళీకము నానవాలుగా నిచ్చి, యశోకవనభంగమును రాక్షసవధను
వణునితో సంభాషించి, లంకాదహనమును చేసెను. అతడు
సీతతో సంభాషించి, యామె యిచ్చిన శిరోరత్నమును
ుగాగైకొని, సంద్రముదాటి శ్రీరామచంద్రునకు నానవాలునిచ్చి
త్యుడయ్యెను.
వాల్మీకి విషయములను సంబంధించి యన్ని కాండలకు
రణముచేసెను. దీనికి సుందరకాండము అని నామమిడుటలో
్యమును విచారింపవలసియున్నది. రామాయణము ఆది కావ్యము
ానమైనది. రసములలో శృంగారము ప్రధానము. అది సంయోగ
ంభ భేదముచే ద్వివిధము. అరణ్యామొదలు; నాలుగు
ంయందును విప్రలంభమే వర్ణనీయమైనది.
12 సంవత్సరములు సీతారాములు అయోధ్యలో మానుషభోగ
ననుభవించిరి. వానిని వాల్మీకి స్పృశింపలేదు. శాకుంతలలో

లా దుష్యంతుల విప్రలంభమునే కాళిదాసు ప్రధానముగా
ు. ఈ కాండలో సీతారాముల యన్యోన్యగాఢానురాగము
యుల మూలమున బరిపక్వమై రసత్వము గాంచినది. రామ
ురాగము సీతలో లేనిచో

''ఏకత్రైకానురాగశ్చేద్రసాభాస ఇతి స్మృతః''

అనునట్లు దంపతులలో నొకచోట తుల్యానురాగము లేనిచో
ుణమంతయు రసాభాసమే యగును. కావున కవి
కాండ యనునామ మిడెను. రావణుడు దురుద్దేశముతోను,
యులు సదుద్దేశముతోను సీతాసౌందర్యమును వర్ణించిరి. సీత
అనుసరించి, రాముని సర్వసాముద్రిక లక్షణ సంపత్తిని
్యయమునకై ఆంజనేయులు వర్ణించెను, సౌందర్యవర్ణన
ుగుటచే గూడ సుందరకాండ నామము అన్వర్థము. వాల్మీకి
ల్ప సౌందర్యము పరిపూర్ణముగా వికసించుటను ఆ నామము
తము. లంకశరీరము. అచట నిరుద్ధమైన సీత చేతన రావణ
ర్ణాదులు క్రోధాదులు. శ్రీరాముడు ఈశ్వరుడు. ఆంజనే
ఆచార్యుడు. వానిమూలమున నీశ్వరపరోక్షసాక్షాత్కారము
కలిగినది. కావున, నీ కాండమునకు నాధ్యాత్మిక సౌందర్యమును
. సుందర నామము సర్వదా సముచితమే. ఈ కాండములో
దాంపత్యప్రేమ పరాకాష్ఠను బొంది లోకమునకు శాశ్వతముగా
ప్రాయమైనది. కావుననే ''సీతారామయోరివావియోగో2స్తు''
ాశీర్వదింతురు.

అంతట రాముడు వానరసేనాసమేతుడై సముద్రతీరమున
. రావణుడు సభచేసి, యాంజనేయులు చేసిన వీరకృత్యముల
రించుచు ముందు కర్తవ్యమును జింతించుచుండెను.
ుడు రామునకు సీతను సమర్పించి, శరణు వేడుట తప్ప
ు లేదని పలువిధములుగా జెప్పగా రావణుడు క్రోధవివశుడై

ని బరాభవించెను. విభీషణుడు దనమంత్రులతో గూడ తీరమున విడిసిన శ్రీరాముని నంతరిక్షగతుడై శరణాగతుడ శ్రీరాముని మంత్రులు శత్రుసోదరుడు తత్పక్షీయుడు. శరణునిచ్చుట ప్రమాదమని గట్టిగా రామునితో బల్కిరి. ని విడుచుట నాజీవిత వ్రతభంగము. వానిహృదయమెట్లున్నను నాకు బ్రసక్తిలేదు. విభీషణుడేకాదు, రావణుడు శరణార్థియై ం అభయ మిచ్చెదను.

(యుద్ధ ... స. 33, 34)

సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచ యాచతే
అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామీతివ్రతం మమ.

శరణాగతుని విడవజాలనని తన ప్రతిజ్ఞను రాముడు చెను.

శ్రీకృష్ణుడు :—

పిచేత్సుదురాచారో భజతే మామనన్యభాక్
ధురేవ సమంతవ్యః సమ్యగ్వ్యవసితోహిసః
ప్రంభవతి ధర్మాత్మా శశ్వచ్ఛాంతించ గచ్ఛతి
ంతేయ ప్రతిజానీహి నమేభక్తః ప్రణశ్యతి.

ఎట్టి దురాచారుడయినను అన్యమును విడిచి, నన్ను సేవించినేని ధర్మాత్ముడే యగును. వానికి ముక్తిని ప్రసాదింతును. ఇది జ్ఞ యనెను. శ్రీరామవచనములో ప్రపత్తి, శ్రీకృష్ణవచనములో బేర్కొనబడినవి. భక్తియన బరానురక్తి, మానసికధర్మము ము. ప్రపత్తి బాహ్యము దీనికి జిత్తశుద్ధితో బ్రసక్తియంతగా ు. అట్టి ప్రపత్తిని వాఙ్మాత్రముచే జూపినను అభయము నిత్తునని పచంద్రుని యుదారప్రతిజ్ఞ అభయము. శ్రు. ''అభయం నక! ప్రాప్తో2సి.'' అనుటచే అభయము, ముక్తి = యరాహిత్యము. ఈ రెంటిని ప్రసాదింతుననియే రామవచ

ఒకపాత్రను లోపలతోముట భక్తి. బైటతోముట ప్రపత్తి.
ఒక్కృష్ణుల ప్రతిజ్ఞలు కవిదోషపీడితులగు మానవులకు నరకభీతిని
చి, యీాఅలను గలిగించుచున్నవి. రామచంద్రుడు
ఎనకు శరణమునిచ్చి, వానియుపదేశము ననుసరించి, మూడు
ము సముద్రము నుద్దేశించి, ప్రాయోపవేశమును జేసెను. ఈ
ప్రాయోపవేశము గాంధీమహాత్మునకు విషమ సంఘటనలో
ర్శియయ్యెను.
సముద్రుడు శ్రీరామునకు ప్రత్యక్షమయి సేతునిర్మాణమును
పని విన్నవించెను. నలునిచేత శతయోజన పరిమితసేతువును
, సముద్రమునుత్తరించి, [illegible]
ప. పిమ్మట, రాముడు "సంధి మిచ్ఛామి సాధవః" అని
,. సంధికై యంగదునిచే రావణునకు రాయబారమంపెను.
ఫలముకాగా యుద్ధమునకు దిగెను.
పలువురు రక్కసులు మడిసిరి. రావణకుంభకర్ణాదులు
బలము రామునిచే మడిసిరి, యుద్ధములో రాముని
ంర్థియు, నుదారతను గమనింపుడు. యుద్ధ

(143 సర్గ. 59 శ్లో.)

"నుజానామి రణార్దిత స్త్వం ప్రవిశ్య రాత్రించర రాజలంకాం.
శ్యనిర్యాప్యపారధీచ ధన్వీ తదాబలం ద్రక్ష్యసి మే రథస్థః"
రావణా! పలువురు వానరులతో యుద్ధముచేసి, యలసి సొలసి,
డవై యున్నాడవు. విశ్రాన్తిని బొంది సరిగా నాతో యుద్ధము
టకు రమ్ము, నా బలమును చూచెదవు గాక! యని చేజిక్కిన
ప్రను విడిచిన ధర్మయోధి రాముడు. విభీషణుడు నృశంసకుడగు
ఎనకు ప్రేతకృత్యములను జేయననగా రాముడిట్లు మందలిం
నీయన్న తేజస్వి, శూరుడు. (యుద్ధ.114 సర్గ.102శ్లో.)
'మరణాన్తాని వైరాణి నివృత్తం నః ప్రయోజనం

క్రియతామస్య సంస్కారః మమాప్యేషయథాతవ'.
విభీషణా! వాని మరణముతో వైరము చెల్లినది. నీకును
నమానుడే. వీనికి సంస్కారమును యథావిధిగా జేయుమని
పశ్చిమక్రతువును రాముడు స్వయముగా జేయించెను. ఈ
విచారింపవలసిన విషయముగలదు.
గాంధీమహాత్ముడు తనశత్రువును ఎట్టివానిని హింసింపనంగీక
ను. రాముడు తాటకమొదలు రావణునివరకును బలువురు
లను జంపి చంపించెను. అందుచే రామునిలో హింస
రియున్నదని పలువురు ఆక్షేపింతురు. అది సరికాదు. ఈ
లు పలువురు మునులను, నిరపరాధులయిన మానవులను
చి, మహాపాతకులును, అతి పాతకులును అయియున్నారు.
పాతకములకు ఆచంద్రతారార్కము ఘోరనరకయాతనల
ంపవలసియున్నది. వీరికి మరణాంతప్రాయశ్చిత్తముతప్ప
ు ప్రాయశ్చిత్తములేదు. తన శస్త్రధారలచే గొలదినిముష...తో
వేదన ననుభవింపజేసి, వారిని బవిత్రులను జేసి వారికి శాశ్వత
శ్రీరాముడు ప్రసాదించెను. ద్వేషముతో చేసినది
ుగును. వాలికిని, రావణునకును స్వయముగా బార లౌకిక
ను చేయించిన రామునిలో ద్వేషలేశప్రసక్తియే లేదు.
్యడు దుష్టాంగమును ఖండించినట్లు వీరిని ఖండించెను. వారికి
దము నొసంగెను. ఇది యపారమైన దయ, పలువురు
లు, శబరియు, రాముని సన్నిధిని తమశరీరములను అగ్ని
ంచి, ముక్తిని బొందిరి. శాశ్వతపరలోక ప్రాప్తిఫలము నుందర
నియోగమొక హింసయే కాదు. రామచంద్రుని చేతిలో రెండు
లునున్నవి. గాంధిగారి చేతిలో బరలోకము లేదు. అందుచే
ప్రతిహింసను జేయడమయ్యెను. ఇట్లు రాముడు
పువ్వులను దీసి, పారవైచి, మిగిలిన వానరరాక్షసులను

సామాన్యమును, దనకుటుంబమునంతను దన ప్రేమసూత్ర
గుచ్చి ''ధర్మసంస్థాపనార్థాయ'' అను నవతారప్రయోజనమును
ను. కాన రాముడు ప్రేమమయుడు, ''అహింసావ్రత
ణుడు. నమేద్వేష్యోస్తి కశ్చన,'' అను గీతావచనమే ఇందుకు
ము.

పిమ్మట విభీషణునకు క్రియారూపముగా లక్ష్మణునిచే
జ్యమునకు బట్టము గట్టించెను. వానరరాక్షసులు మంగళస్నాత
తాదేవిని శిబికలో రాముని సన్నిధికి దీసికొని వచ్చుచుండిరి.
ు ముఖమును చిట్లించుకొని, యిచట నందఱును స్త్రీయులే.
ద్ధతి యనవసరము. నడిచియే సీత రావచ్చునని రాముడు
వలికెను. చెంత నిలచిన సీతను జూచి ('యుద్ధ 118
. 17)

''ప్రాప్తచారిత్ర సందేహా.... తద్గచ్ఛహ్యాభ్యనుజ్ఞాతా !

యథేష్టం జనకాత్మజే.''

సీత ! నీ చరిత్ర సందేహాస్పదము. నీకిష్టమున చోటికి బొమ్ము.
నాకు బనిలేదని యతిపరుషముగా ధిక్కరించెను. మూడు
లు పరగృహోషితమైన స్త్రీని విడిచిపెట్టవలయునని ధర్మ
. రామునకు నర్థకామములకంటె ధర్మమె యావశ్యకము.

సీతాత్యాగమునకే నిశ్చయించె. సీత చేయునదిలేక
తమహావమానమును సహింపజాలక వానర రాక్షస సమక్షమున
ప్రవేశించెను. ఇంతలో మహేశ్వరుడు, బ్రహ్మాదులు
నితో బితృదేవతలును బ్రత్యక్షమై రాముని నీవు సాక్షాత్తు
ణుడవు. సీత యాదిలక్ష్మి యని బహుధా స్తుతించిరి. అంతలో
త్రుడు స్వర్ణశలాకవలె ధగధగ మెరయుచున్న సీతను
కు సమర్పించి యామె నిర్దోషియని సాక్ష్యమిచ్చెను.
సా నిర్దహే దగ్నిం న తామగ్నిః ప్రదక్ష్యతి.''

తనకు గోపమే వచ్చినచో సీతయె యగ్నిని దహింప గలదు.
యామెను దహింపజాలదను సూక్తి సత్యమైనది. ఈయగ్ని
రావణస్పర్శ, వాని పాపపుదృష్టి వానిగృహ నివాసము మున్నగు
లన్నియు నశించినవి. రామచంద్రుడు సీతాలక్ష్మణులతోను,
ది రాక్షసులతోను సుగ్రీవాది సకుటుంబవానరులతోను
ము నధిష్ఠించి, భరద్వాజగుహలను సందర్శించి, భరతుని
కని దెలిసికొని, నందిగ్రామమున విశోధితజటుడై, రథారూఢుడై
రముగా నయోధ్యజేరి యభిషిక్తుడాయెను.
నేను తొలుదొల్త బేర్కొన్న సనాతనధర్మసౌధస్తంభములను
ల్లు కాపాడెనో నిరూపింతును. విశ్వామిత్రునివెంట జక్రవర్తి
లయ్యు రామలక్ష్మణులు బాదచారులై వెళ్లి గురునియానతిని
క్షణచేసిరి. ఇదిగురూపపదము. దీనిచే బ్రథమ స్తంభము
యెను. తండ్రి యానతిచే తన చేత జిక్కిన రాజ్యమును
తండ్రిని సత్యసంధుని జేసెను. తండ్రియు బుత్రనియోగముచే
ులను విడచెను. దీనిచే ద్వితీయస్తంభము సురక్షితము.
యెడ గాఢానురాగముచే నయోధ్యాపుర వాసులందఱు
మునకేగ నమకట్టిరి పురవాసులు తనతో నవవాసమున గష్టముల
మరని తలపోసి, వారి నర్ధరాత్రమున పంపించి, వనమునకేగెను.
మూడవస్తంభము రక్షితమయ్యెను. సీతారాముల సనాతన
్యానురాగము అద్వితీయమై రామాయణమంతట సహస్రముఖ
ా బ్రవహించెను. దానిచే నాల్గవ స్తంభము సుసంరక్షితమయ్యెను.
ముగా రాముడు తన నడవడిచే సనాతన ధర్మపాదములను
కిని గాపాడి వాసికెక్కెను. రామరాజ్యములో సమానప్రతిపత్తి,
యము, శాంతి, సుఖజీవనము ఈనాలుగును సర్వత్ర
నలాడినవి. రాముని పట్టాభిషేకసమయమున రాక్షసులు,
లు మానవ సామాన్య సమానగౌరవముతో మెలంగిరి. వారి

సౌహృదయములు, శాంతి, సుఖజీవనములు యుద్ధకాండ 131 ౯బహుధా వర్ణితములు. 39 శ్లో. అనేకయాగములను చేసెను. ·101 శ్లో. వితంతువులు లేరు. సర్పభీతిలేదు. రోగపీడలేదు. బాధలేదు. పెద్దలు చిన్నవారికి ప్రేతకార్యములను చేయుట అంతట సంతోషము పొంగిపొరలుచుండెను. అందఱు త్ముఁలే. రాముని స్మరించుచు నొండొరులను హింసింపరాయెను. పౌత్రాదులతో శత సహస్రవర్షములు జీవించుచుండిరి. సర్వత్ర రామ యద్ఘోషమే. సర్వము రామమయమే. నెలకుమూఁడు వానలు ములు నిత్యపుష్పములు, భూమి సర్వదా సస్య సంపూర్ణ ర్వర్ణ్యము తమ విహితకర్మలను చేయుచుండిరి. (వర్ణ సాంకర్యము లేదు) అసత్యము లేనేలేదు. ఇట్లు రామ చంద్రమూర్తి ంలతో గూడి 11 వేల సంవత్సరములు రాజ్యమును బాలించెను. రాజ్యములో నేను బేర్కొనిన నాలుగును ప్రధానముగా విలసిల్లినవి.

భరతుడు చిత్రకూట పర్వతమున దన్ను సందర్శించునప్పుడు ·ధ్య 100 సర్గ 9 శ్లోక మొదలు ఆసర్గాంతము (దీనినే క్రచ్చిత్సర్గ మరు.) రాముడు రాజ్యపరిపాలనా విధమును బహుధా ంచెను. దానిలో శ్రీరామచంద్రుని హృదయ సర్వస్వము ఒమందువలెనే ప్రతిబింబించినది. విస్తరభీతిచే సంగ్రహింతును.

చిత్రప్రశ్నలను మాత్రమే జూపుదును పురోహితుని, దేవ మాతృ గురు వృద్ధాదులను సేవించుచుంటివా? వేనవేలు ్ఖలుకంటె నొక పండితుడు కార్యకృచ్ఛ్రములయందు ంచును. అట్టి వారిని సంగ్రహించుచుంటివా! నాస్తికులగువారి ు సేవింపవుగదా? స్త్రీలను చక్కఁగా సాంత్వన జేయుచుంటివా? ు అపాత్రలయందు దుర్వినియోగము కాలేదుగదా! దేవతాపితృ ణాదులయందే సద్వినియోగ మవుచున్నదా? దేవాయతన ంలను నిత్యము నమస్కరించుచుంటివా? ధర్మార్థకామములను

ోపమర్దము లేకుండ సమముగా వేవించుచుంటివా ?
67 శ్లోకము లలో బదునాలుగు రాజదోషములను విడచి,
ంచుంటివా ? వీటిలో నాస్తిక్య, అనృత, క్రోధాదులు ముందుగా
బడినవి. నీవేదములు, నీక్రియలు, నీవిద్యలు సఫలములేవా ?
తండ్రి తాతలు ఏమార్గము ననుసరించిరో దాని
ంచుచుంటివా ? అదియే మనకు ఆయువును, త్రివర్గఫలము
సాదించునని పలువిధములుగా బ్రశ్నించెను. రాజనీతి ప్రశ్నలను
ఠచే విడచితిని. రామచంద్రమూర్తి మనుమార్గమున రేఖామాత్ర
వాటకుండ బ్రజాపాలనమును జేసెను. ''రాజాకాలస్యకారణం''
నుమతో ధర్మః'' ''యధారాజా తథాప్రజాః'' అను సూక్తుల
ంచి, ప్రజలందఱు అణుమాత్రము వేదచోదిత సనాతన
లను దప్పక రాజానురక్తులయి ప్రవర్తించిరి. దేశము
ధావర్జితమై, సుభిక్షమైయుండెను.

ఆనాటి ప్రజలు శాంతి సుఖజీవనాద్యనుభవములను ప్రాచీన
ఖలనుండియే యూహింపవలయును. రామరాజ్యకాలము
ుగమయ్యును ధర్మదేవత చతుష్పాదములతో సంచరించుచు
ుగమును స్మరింపజేయును. ప్రతియుగములోను గాదా
ుగా నాలుగు యుగముల ధర్మములు ప్రవర్తిల్లునని
ములు వాకొనును. రామరాజ్యకాలములో గృతయుగమే
నది.

రామచంద్రమూర్తి తనవారికి నెట్లుపకరించెనో గమనింపుడు.
కాండ 40 సర్గ. 22 శ్లో) విభీషణా! లంకను ధర్మయుక్తముగా
పుము. అధర్మమునందు నీబుద్ధిని ఎన్నడు చొరనీయకుము.
(ఉత్తరకాండ 40 సర్గ, 94శ్లో.)

స్యోపకారాయ ప్రాణాన్దాస్యామివైకపే''

ఒక్కని యుపకారము నిమిత్తము నా(ప్రాణములను గూడ
ాడను.

ఽక్ృదప్యుపకారేణ క్ృత నేకేన తుష్యతి
ఽతమప్యపకారాణాం న స్మరత్యాత్మవత్తయా.

జీవితములో నొకయుపకారము నేనియు బరుదు చేసినచో
సదా స్మరించువాడు . వాడు వెనుకనుండి నూరపకారములను
ు స్మరించువాడుకాడు. ఇంతటి యాత్మవంతుడు వాల్మీకిమహ

న్వస్మిన్సాం (ప్రతం లోకే గుణవాన్ కశ్చవీర్యవాన్
శ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః''

నేడు వీర్యధర్మాది గుణసామగ్రి గలవాడెవ్వడైన గలడా?
శ్నింప నారదుడు ఇట్లు చెప్పను.

ఇక్ష్వాకువంశ ప్రభవః రామోనామ జనైశ్శ్రుతః''

ఈశ్లోకము మొదలు 12, 13 శ్లోకములలో రాముని
గుణములను పేర్కొనినాడు. ఉత్తరకాండ 41 సర్గ 18,
్లోకములలో భద్రుడు రామపరిపాలనను ఇట్లు పేర్కొనెను.
యిన జంతువుల చెంతకుగూడ మృత్యువు రావెరదను.
సర్వత్ర సుఖప్రసవమే. సకాలములో వర్షము. ఇట్టి రాజే
సర్వకాలములయందు నుండుగాక యని ప్రజలు కోరుచు

కాని, రక్కసుని వశములో నున్న భార్యను ఎట్లు
ుచెను? మనముగూడ భార్యల విషయములో అట్లు
చవలసి వచ్చును. అను ప్రజాపవాద మొక్కటియె కలదు.
ఽవాదను సహింపజాలక రాముడు కఠోరగర్భము సీతను
ులు చేసెను. కొందఱు ఇది నిర్దయత్వము, కాఠిన్యమును
ంల నారోపింతురు; అట్లు కాదు.

'సంతస్సచరితోదయ వ్యసనినః ప్రాదుర్భవద్యంత్రణాః
ఽర్వత్రైవ జనాపవాదచకితా జీవన్తి దుఃఖం సదాః''

సత్పురుషులు జనాపవాదనను సహించలేరు. వాల్మీకి తనకు
జనకుడు వంటివాడు. వాని యాశ్రయముచెంతనే యామెను
రమ్మనెను. వాల్మీకి శిశువులకు జాతకర్మాది సంస్కారములను
ను. విద్య గఱపును. ఆశ్రమ జీవనము, ఆర్షసంస్కారము
రాలోచించియును, అపవాదము తొలగుననియు సుదూరముగా
ంచియు నంపెను. నిర్దయత్యాగులకు ప్రసక్తిలేదు. లోకారాధన
లకు గుణవ్రతము. ఇది లోకమనకు గుణపాఠము.
ంద్రుని కల్యాణగుణములు సంఖ్యా తీతములు, దేవమాయచే
ాగములు ఒకప్పుడు లెక్కింపబడినవి, కాని, మహావిష్ణువు
ణములు లెక్కింపబడలేదు. ఆ విష్ణువే శ్రీరామ చంద్రుడు.
దము : ''సమానీన ఆకూతిః సమానాహృదయానివః

సమాన మస్తువోమనః యథావస్సు సహాసతి

యథావస్సు సహాసతి,

మీ సంకల్పములు, మీ హృదయములు, మీమనస్సులు
ముగా నుండవలయును. దానియందే మీక్షేమము నిలచియుం
అదిమవేదము చివరకు పైమంత్రమూలమున రెండుసారులు
ంచినది.

''శివం ప్రజాయై శివమస్తు మహ్యామ్''

ముందుగా సర్వప్రజకు మంగళమగుగాక. పిదప నాకు
మగుగాత. అని ప్రతిమానవుడు కోరవలయును. వేదశాసనము.
''శం ద్విపదే చతుష్పదే'' - ద్విపాద జీవులకేగాదు. చతుష్పద
ంగూడ సుఖమగుగాకయని నిత్యము కోరవలసినదిగా
సనము.

ఇట్టి వైదికానుశాసనములను బాటించుచు, 11 వేల
ురములు శ్రీరాముడు ప్రజలను బాలించెను. తాను
ముగా ప్రతి సనాతన ధర్మమును నాచరించి, ప్రజలచే

ుపజేసెను. శ్రీమద్రామాయణమును బరికించిన నది
ుగును. అదియొక మంత్రమహోదధి. పురుషార్థసేవధి. కవితా
ికయక చరమసీమ. కాశిలో బరమశివుడు మహర్షులకు
ారకమంత్రము నుపదేశించెను.

'శ్రీరామ, రామ, రామ', ఇది సప్తాక్షర రామమంత్రము,
విష్ణునామములకు తుల్యమని శివుడు పార్వతీదేవి కుపదేశించెను.

నామ్నోఽస్తి యావతీశక్తిః పాపనిర్హరణ క్షమా!
తావత్కర్తుం నశక్నోతి పాతకం పాతకీ జనః॥

శ్రీరామనామము ఎంత పాపమును హరించునో అంతటి
ును ఏమహాత్ముడును చేయజాలడు. ఆనాటి రాముని నామమే
ి ప్రజలలో ఇష్టార్థము లొసంగుచుండ, రామచంద్రమూర్తి
ున కాలమహిమను, ఆనాటిప్రజల సర్వసుఖసంపత్తిని ఎవరు
లరు? సర్వము శాంతము, భద్రము, ప్రేమప్రవాహము.

ఇతి శమ్.

ఏకం సద్విప్రా బహుధా వదన్తి
''త్యాగే నైకే నమృతత్వ మానసుః''

పరమ పవిత్ర మహత్తర సద్గ్రంథ రత్న ప్రచురణ
విశేష ప్రచారోద్యమరూప జ్ఞానమహాయజ్ఞం
పుస్తక రత్నరూప దివ్య పుష్పార్చన ★

సభ్యత్వ రుసుము రూ 300-00లు

తమ గోత్రనామాలపై పూర్తి చిరునామాతో రూ
-లు మాత్రం అంద జేయు వారి పేర
లితాష్టోత్తర శత, శ్రీ రామాష్టోత్తర శత, శ్రీ
నేయాష్టోత్తర శత, శ్రీ విష్ణ్వష్టోత్తర శత నామాలతో
పుస్తక రత్నాలతో అంటే శ్రీలలితా సహస్రనామ
శ్రీరామ రక్షా స్తోత్ర, శ్రీ ఆంజనేయ స్తోత్రమంజరి
ష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర పుస్తక రత్నరూప దివ్యపుష్పా
చేసి పూజా సిందూర పూజాకుంకుమలతో సహా
మరక్షాస్తోత్రమ్ కేసెట్‌తో పై పుస్తకరత్నాలన్నీ
: 20 ప్రతుల వంతున అంద జేసెదము. ఈ
ద్యమానికి సత్వరంగా లక్ష మంది సభ్యులను
స్తున్నాము. సద్గ్రంథరత్న వితరణయే మా
లక్ష్యము. మీరు చేరి, మీ ద్వారా కనీసం మరి
ందినైనా చేర ప్రోత్సహించండి.

~~ఈ చిరునామాకే ద్రవ్యాన్ని అందజేయండి:~~
ాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి - భాగవతమందిరం
రాజమండ్రి-533 104

16-5-1994 వైశాఖ శుద్ధపంచమి
శంకర జయంతికి

వ్య స్తోత్రరత్నావళి

జ్ 1/8 డెమ్మీ: పుటలు 240: పెద్దటైప్
ఆఫ్ సెట్ ముద్రణ: బహువర్ణముఖ చిత్రం
దివ్యస్తోత్రాల సంకలనం:: వెల రు-35-00

వి.పి. పద్ధతి లేదు

వర్తకులకు 25 ప్రతులలోపు ఆర్డర్ పై కమిషన్
దు. 25 ప్రతులకు మించి యిచ్చు ఆర్డర్ పై
కమిషన్ యీయగలము. కమిషన్ మినహాయిం
చి ద్రవ్యాన్ని ఏ బ్యాంక్ ది అయినా డి.డి.
యీ చిరునామాకే పంపాలి. మహిళా
లులకు, ధార్మిక సంస్థలకు, వితరణ చేసికో
న వారికీ కూడ పై అవకాశం కలదు.
రాలకు ఫోన్ 76356- ఎస్.టి.డి: 0883—

పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తి
మశ్రీ టాకీస్ రోడ్: సూర్యాహోటల్ ప్రక్కన
29-6-13.డి. రాజమండ్రి-533104.